

**VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA
MARIBOR**

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X d.o.o.
V OBDOBJU 2007 – 2008, PRIMERJAVA S SORODNIM
PODJETJEM IN PREDLAGANJE UKREPOV**

Kandidatka: Anja MURN
Študentka študija ob delu
Številka indeksa: 11190122901
Program: Računovodja
Mentor: mag. Tatjana KOLENC

Maribor, september 2010

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKE NALOGE

Podpisana Anja MURN, št. indeksa 11190122901, izjavljam, da sem avtorica diplomske naloge z naslovom ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA X d.o.o. V OBDOBJU 2007 – 2008, PRIMERJAVA S SORODNIM PODJETJEM IN PREDLAGANJE UKREPOV, ki sem jo napisala pod mentorstvom mag. Tatjane Kolenc, univ. dipl. ekon.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela.
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia (v nadaljevanju VSŠ Academia).
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah; UL št. 16/2007; (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili.
- skladno z 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Maribor, 21.09.2010

Podpis študenta:

ZAHVALA

Pri pripravi diplomske naloge se iskreno zahvaljujem svoji mentorici, mag. Tatjani Kolenc za vso pomoč, podporo in potrpežljivost pri pisanju diplomske naloge. Vsa zahvala za pomoč v času študija gre tudi ravnateljici Višje strokovne šole, mag. Mirjani Ivanuša Bezjak, vsem profesorjem kot tudi vsem ostalim zaposlenim na šoli, saj sem le z Vašo pomočjo prišla do zaključka študija.

Za vso nesebično pomoč in lektoriranje naloge se zahvaljujem ga. Karmen Kohek.

Hvala županu, direktorici in sodelavcem občine Lenart, za omogočitev študija na Višji strokovni šoli Academia in za vso podporo v času študija.

Posebno zahvalo pa izrekam mojemu možu, mami ter hčeri, da so me podpirali, mi pomagali in mi stali ob strani, me skušali razumeti v času moje stiske in zaupali vame.

Hvala vsem, ki ste me vzpodbujali in verjeli vame.

POVZETEK

V svoji diplomski nalogi bom predstavila analizo podjetja X d.o.o. v obdobju 2007 – 2008, ga primerjala s sorodnim podjetjem in predlagala ukrepe. Pri primerjavi s sorodnim podjetjem sem upoštevala, da obe podjetji poslujeta v isti panogi, saj lahko le tako dobim realne podatke obeh podjetij. V diplomski nalogi je podrobno obrazložena analiza poslovanja in vsi kazalniki, ki so v podjetju potrebni, da jih podjetje upošteva. Za analizo med dvema konkurenčnima podjetjema sem se odločila zato, ker je v času recesije potrebno nujno uskladiti vse možnosti, priložnosti ter nevarnosti, ki pretijo na podjetja.

Diplomska naloga zajema računovodske in finančne analize obeh podjetji, ki sem jih pripravila s pomočjo objavljenih izkazov na spletni strani Agencije za javnopravne evidence in storitve. V zadnjem delu diplomske naloge sem se osredotočila na računovodske in finančne kazalnike, katere sem kasneje primerjala med obema podjetjema in obrazložila, katero podjetje na podlagi izračunov, posluje bolje.

Ključne besede:

- vodoravna analiza,
- navpična analiza,
- računovodski kazalniki,
- finančni kazalniki.

SUMMARY

In my diploma thesis I will present an analysis company X d.o.o. during the years 2007 – 2008, compare with familiar company and suggest actions. In comparison with familiar company I had to be sure, that both companies work in same industry, because this is the only way, I can get real data from them. In my diploma is also explanation what business analysis is, as also all financials indicators, which are needed in the company. For this analysis, between two competitive companies, I have decided because now is the time, when companies should coordinate all possibilities, opportunities and also all threats.

My diploma thesis will cover all financial analysis of both companies, which will be prepare with help of already published results on Agency for Public Legal Records and Related Services web site. In last part of my diploma thesis I will focus on financial indicators, which will be later compared for both companies. I will also explain, which company, based on calculations, is running better.

Keywords:

- horizontal analysis,
- vertical analysis,
- financial indicators.

KAZALO

1	UVOD.....	8
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve in opis problema	8
1.2	Namen, cilji in osnovne trditve.....	10
1.3	Predpostavke in omejitve raziskave.....	12
1.4	Metode raziskovanja	12
2	RAČUNOVODSKO PROUČEVANJE	14
2.1	Pojem in metode računovodskega proučevanje.....	14
2.1.1	Vodoravna in navpična analiza računovodskih izkazov	15
2.1.2	Preseki bilance stanja in izkaza poslovnega izida	16
2.1.3	Računovodski kazalniki.....	16
3	ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	20
3.1	Predstavitev podjetja X d.o.o. in sorodnega podjetja Y d.o.o.....	20
3.1.1	Predstavitev podjetja X d.o.o.....	20
3.1.2	Predstavitev sorodnega podjetja Y d.o.o.	21
3.2	Vodoravna in navpična analiza računovodskih izkazov	22
3.2.1	Vodoravna analiza podjetja X d.o.o.	22
3.2.2	Vodoravna analiza podjetja Y d.o.o.	24
3.2.3	Navpična analiza za podjetje X d.o.o.	26
3.2.4	Navpična analiza bilance stanja podjetja Y d.o.o.....	28
3.2.5	Primerjava v poslovanju med podjetjema - povzetek.....	31
3.3	Preseki bilance stanja.....	34
3.4	Analiza s kazalniki	36
3.4.1	Kazalniki financiranja	36
3.4.2	Kazalniki investiranja.....	41
3.4.3	Kazalnik plačilne sposobnosti	45
3.4.4	Kazalnik donosnosti	50
3.4.5	Kazalnik obračanja	52
3.4.6	Kazalnik gospodarnosti	56
3.4.7	Kazalnik produktivnosti in dohodkovnosti	58
4	ZAKLJUČEK	60
5	LITERATURA IN VIRI.....	64
5.1	Literatura.....	64
5.2	Viri.....	65

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vodoravna analiza bilance stanja v podjetju X d.o.o.	23
Tabela 2: Vodoravna analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o.	25
Tabela 3: Navpična analiza bilance stanja v podjetju X d.o.o.	27
Tabela 4: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o.	29
Tabela 5: Primerjava vodoravne in navpične analize izkaza poslovnega izida za podjetje X	32
Tabela 6: Povzetek primerjave med podjetjema X d.o.o. in Y d.o.o.	33
Tabela 7: Presek bilance stanja na dan 31.12.2008 podjetja X d.o.o.	35
Tabela 8: Presek bilance stanja na dan 31.12.2008 podjetja Y d.o.o.	35
Tabela 9: Stopnja Lastenškosti financiranja.....	37
Tabela 10: Delež dolgov v financiranju	37
Tabela 11: Stopnja dolgoročnosti financiranja.....	38
Tabela 12: Stopnja kratkoročnosti financiranja.....	39
Tabela 13: Koeficient dolgovno – kapitalskega razmerja	40
Tabela 14: Kapitalska pokritost stalnih sredstev	Napaka! Zaznamek ni definiran.
Tabela 14: Kapitalska pokritost stalnih sredstev	40
Tabela 15: Stopnja osnovnosti financiranja	41
Tabela 16: Stopnja obratnosti investiranja	42
Tabela 17: Stopnja finančnosti investiranja.....	43
Tabela 18: Stopnja dolgoročnosti investiranja	44
Tabela 19: Kazalnik kratkoročnosti investiranja	45
Tabela 20: Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog.....	46
Tabela 21: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	47
Tabela 22: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti.....	48
Tabela 23: Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti.....	49
Tabela 24: Čista donosnost prihodkov od prodaje	50
Tabela 25: Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev.....	51
Tabela 26: Čista dobičkonosnost kapitala	52
Tabela 27: Koeficient obračanja zalog	53
Tabela 28: Izračun in vrednost dni vezave zalog	53
Tabela 29: Koeficient obračanja terjatev do kupcev	54
Tabela 30: Povprečna doba vezave terjatev do kupcev.....	55
Tabela 31: Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev.....	55
Tabela 32: Koeficient gospodarnosti poslovanja.....	57
Tabela 33: Koeficient celotne gospodarnosti	58
Tabela 34: Koeficient prihodkov na zaposlenega.....	59

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Navpična analiza sredstev v bilanci stanja podjetju X d.o.o.	27
Graf 2: Navpična analiza obveznosti v bilanci stanja v podjetju X d.o.o.	28
Graf 3: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o. – sredstva	30
Graf 4: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o. – obveznosti.....	30

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavane zadeve in opis problema

Analiziranje poslovanja pojmuje kot strokovno opravilo, kot dejavnost, kot posebno obliko proučevanja, kot posebno funkcijo v informacijskem procesu ali kot metodo proučevanja. Analiza izvira iz grške besede "analysis" in pomeni razstavljanje neke celote na sestavne dele z namenom, da bi določili strukturo in pomembnost posameznega dela za celoto (Koletnik 1995, 28).

Razčlenjevanje je le ena izmed faz oz. postopkov analize, druga faza pa je primerjanje in proučevanje posameznih delov, njihova medsebojna odvisnost in povezanost z namenom, da pridemo do določenih analitičnih sklepov, zaradi nadaljnjega razvoja. Analiza finančnih kazalnikov in poslovanja podjetja je eden od pomembnih elementov poslovnega poročila. Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD-1) v 70. členu namreč določa, da mora poslovno poročilo vsebovati pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih tveganj in negotovosti, katerim je družba izpostavljena.

Za vodstvo v majhnem, kot tudi v večjem podjetju, je danes zelo pomembno, da je seznanjeno s stanjem in gibanjem sredstev, saj lahko brez potrebnih računovodskih podatkov, še prehitro zaide v težave. Informacije in nadzor nad višino terjatev iz poslovanja so pomembna za nemoteno poslovanje vsakega podjetja. V terjatvah vsakega podjetja je vezan pomemben del finančnih sredstev, zaradi česar njihovo upravljanje predstavlja eno izmed bistvenih področij poslovanja.

Pomembno je, da podjetje svojih poslovnih odločitev ne prepušča naključju. Z računovodsko analizo obdelujemo pretekle podatke in spremljamo ter preučujemo trenutna dogajanja v poslovanju podjetja. Zato je pomembno, da v primeru ugotovljenih slabosti le-te takoj odpravimo in čim bolj izkoristimo ugotovljene prednosti. Prav tako sta tako računovodstvo, kot tudi finance, funkciji, ki sta potrebni za informiranje Lastnikov in ostalih zainteresiranih o dobičku podjetja. Na podlagi pridobljenih računovodskih podatkov, se konec poslovnega leta ugotavlja dobiček, ki ga je podjetje v tem letu doseglo oz. izguba, ko se mora podjetje

vprašati, kje je šlo narobe oz. ali so se sproti spremljali vsi potrebni podatki. Šele, ko podjetje prvič zapade v rdeče številke, postane bolj pozorno pri vodenju podjetja.

Z računovodskega vidika je potrebno analiziranje poslovanja proučevati po Slovenskem računovodskem standardu (v nadaljevanju SRS), ki utemeljuje računovodsko proučevanje kot del proučevanja poslovanja celotnega podjetja in se razlikuje od finančnega proučevanja, ki zajema zgolj proučevanje poslovanja iz zornega kota nalog finančnega področja v podjetju ter zajema proučevanje denarnih tokov (prejemkov in izdatkov) oz. procesov in stanj, ki so povezani z vlaganjem (financiranjem) in naložbenjem (investiranjem). Finančno proučevanje prevzema in pogloblja le tisti del računovodskega proučevanja, ki je usmerjen k finančnemu načinu razmišljanja.

Z računovodsko analizo podjetje pridobi informacije, ki omogočajo pravilne poslovne odločitve za razvoj in obstoj podjetja. Za analiziranje se najpogosteje uporabljajo naslednje tri metode:

- vodoravna in navpična analiza računovodskih izkazov,
- preseki računovodskih izkazov ter
- analiza s kazalniki.

Z vodoravnim analiziranjem računovodskih izkazov ugotavljamo vrednostni znesek in odstotek spremembe določene postavke v računovodskih izkazih. V tej vrsti analize so postavke v predhodnem obdobju ali planirane postavke osnova za primerjanje s postavkami zadnjega leta.

Ena od največjih prednosti navpične analize računovodskih izkazov je v tem, da so posamezne postavke prikazane kot delež oz. kot relativno število, kar omogoča primerjavo med podjetji v isti gospodarski panogi. Z relativnimi deleži se namreč izniči različnost v velikosti podjetij.

Računovodski kazalniki so relativna števila, ki se nanašajo na gospodarske kategorije, o katerih obstajajo računovodski podatki. Lahko so koeficienti, stopnje udeležbe ali indeksi. Računovodske kazalnike za notranje potrebe izbere podjetje samo, glede na posebnosti svojega poslovanja in objektivne možnosti merjenja. Računovodske kazalnike, za potrebe v

zvezi s pripravo letnega poročila, obravnava v celoti SRS 29, minimalni nabor kazalnikov, ki morajo biti zajeti v letnem poročilu pa SRS 30.

Računovodske kazalnike SRS 06 razvrščajo v osem skupin in sicer:

- kazalnik financiranja,
- kazalnik investiranja,
- kazalnik plačilne sposobnosti,
- kazalnik obračanja,
- kazalnik gospodarnosti,
- kazalnik vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalnik donosnosti in
- kazalnik dohodkovnosti.

V diplomski nalogi bom analizirala proučevano podjetje s pomočjo vodoravne in navpične analize bilance stanja in izkaza poslovnega izida ter s pomočjo izdelave presekov navedenih računovodskih izkazov. Izračunala bom tudi najbolj tipične računovodske kazalnike, vse kazalnike iz skupin kazalnikov, za obe opazovani leti ter jih primerjala med seboj. Opravila bom primerjavo s konkurenčnim podjetjem ter vse izračune tudi vsebinsko obrazložila.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je, da na osnovi opravljene analize, računovodskih podatkov in primerjave s kriterialnimi vrednostmi, ugotovim uspešnost poslovanja podjetja X d.o.o., prednosti in slabosti v njegovem delovanju ter na osnovi ugotovitev podam oceno o nadaljnjem razvoju obravnavanega podjetja.

Obe preučevani podjetji, podjetje X d.o.o. in podjetje Y d.o.o. si prizadevata dosežati čim boljše poslovne rezultate. S pomočjo analize in primerjave bom poskušala ugotoviti, kako sta pri tem uspešni. Menim, da podjetje ne more sprejemati pomembnih odločitev brez računovodskih informacij. Temeljne poslovne odločitve se nanašajo na odločitve, kako doseči čim večji dobiček in s tem povečati premoženje podjetja, kako priskrbeti zadostno količino denarja in zagotavljati likvidnost podjetja, kako doseči čim višji donos sredstev in kapitala, itd.

Računovodstvo nam daje, od vseh informacijskih sistemov, najštevilnejše in najpopolnejše informacije o celovitosti gospodarjenja podjetja. Viri za oblikovanje računovodskih informacij so podatki v knjigovodskih listinah, v poslovnih knjigah in v računovodskih poročilih. Med strnjena računovodska poročila spadajo bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala in priloge s pojasnili k izkazu, iz katerih je mogoče pridobiti vrsto informacij.

Cilj diplomske naloge je analizirati poslovanje izbranega podjetja, oceniti morebitne probleme in težave pri poslovanju ter ugotoviti, zakaj so nastali. To bom skušala ugotoviti s pomočjo računovodskih in finančnih kazalnikov ter z vodoravno in navpično analizo ter preseki bilanc za izbrano podjetje X d.o.o. za izbrani leti, leto 2007 in 2008. Na podlagi izdelanih analiz bom določila pozicijo podjetja ter jo primerjala s konkurenčnim podjetjem.

Pri analiziranju se bom poslužila splošne metode presojanja, ki ima naslednje faze:

- opazovanje in ocenjevanje poslovanja s pomočjo bilančnih podatkov,
- opredelitev problemov v poslovanju ter
- iskanje in izbira ustreznih rešitev.

Novejši avtorji pravijo, da omenjeni pristop k analiziranju ni dober, ker njegove presoje preveč temeljijo na podatkih in njihovih izpovednih vrednostih, premalo pa na proučevanju vzrokov, posledic in predlogov. Zato se zavzemajo za naslednje faze proučevanja:

- priprava bilančnih podatkov za analiziranje,
- ugotavljanje problemske situacije in oblikovanje kritičnih vprašanj (analiziranje v ožjem smislu),
- kritični dialog s subjekti in iskanje odgovorov na postavljena vprašanja ter
- oblikovanje končne sodbe s predlogi.

V teoretičnem delu diplomske naloge bom predstavila različne metode analize ter skupine računovodskih kazalnikov, ki temeljijo na računovodskih podatkih.

V praktičnem delu diplomske naloge pa bom uporabila znanje, ki sem ga pridobila skozi teoretični del in ugotovila položaj podjetja X d.o.o. in le-tega primerjala s sorodnim podjetjem Y d.o.o.

Za uspešno poslovanje podjetja je potrebno poznati vplivne dejavnike, saj so lahko v nekaterih dejavnostih uspešnejši eni dejavniki, v drugi dejavnosti pa drugi. Prav tako je potrebno, da se podjetja v isti panogi med seboj primerjajo, zaradi konkurenčnosti podjetja, saj le tako podjetje oz. njegovo vodstvo vidi, na katerem delu posluje boljše in na katerem slabše oz. kaj mora izboljšati v svojem poslovanju.

Podjetje X d.o.o. je finančno dobro stoječe in hitro rastoče podjetje, a brez podrobne analize, ni mogoče opredeliti njegovih prednosti in slabosti pred drugim podjetjem, podjetjem Y d.o.o. ter podati ocene o njegovem nadaljnjem razvoju.

1.3 Predpostavke in omejitve raziskave

Analizo računovodskih izkazov sem opravila z dovoljenjem izbranega podjetja, kljub temu, da v diplomski nalogi podjetje ne želi biti imenovano, zato sem ga navajala kot podjetje X. Največji poudarek pri pisanju diplomske naloge je bil na primeru iz prakse.

Omejitve, s katerimi sem se srečala pri pisanju diplomske naloge so :

- pomanjkanje praktičnega znanja,
- nepoznavanje celovitosti poslovanja podjetja,
- otežen pristop do nekaterih podatkov, ker so le-ti poslovna tajnost.

1.4 Metode raziskovanja

Za izdelavo teoretičnega dela diplomskega dela, bom uporabila zbrano slovensko literaturo, zakonodajo, spletne strani s področja raziskovanja, strokovno literaturo, ki sem si jo izposodila v knjižnici ter gradiva iz seminarjev in izobraževanj s področja priprave računovodskih izkazov in njihovega proučevanja.

V diplomski nalogi ni poudarek na teoriji, ampak je le-ta izhodišče za pripravo praktične raziskave, ki zajema osrednji del diplomske naloge, v katerem bom teoretično znanje uporabila na konkretnem praktičnem primeru.

Pri sestavi diplomske naloge bom uporabila metode raziskovanja, zbiranja in analiziranja podatkov ter uporabila deskriptivni pristop raziskovanja. Od vrst raziskovanja pa uporabila namizno raziskovanje.

Podatke za raziskovalni del diplomskega dela, sem pridobila v proučevanem podjetju X d.o.o., podatke o sorodnem podjetju Y d.o.o. pa s pomočjo podatkov spletnih strani .

Zbrane podatke bom ustrezno proučila, po potrebi prilagodila potrebam analize ter jih uporabila pri izdelavi same analize – to je pri izračunu računovodskih kazalnikov, vodoravni in navpični analizi bilance stanja in izkaza poslovnega izida ter izdelavi presekov navedenih računovodskih izkazov. Dobljene rezultate bom prikazala v obliki izračunov, ki jih bom tudi vsebinsko obrazložila, določene ponazorila z grafi in tabelami.

2 RAČUNOVODSKO PROUČEVANJE

2.1 Pojem in metode računovodskega proučevanje

Računovodsko proučevanje je računovodsko presojanje kakovosti pojavov in računovodskih podatkov o njih; obsega proučevanje, ki je tesno povezano s sestavljanjem računovodskih poročil o načrtovanih in uresničenih poslovnih procesih in stanjih. Povečuje kakovost računovodskih informacij, ki pojasnjujejo stanje in dosežke pri delovanju, ter podlage za izboljšavo procesov in stanj (<http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=631>, 16.08.2010).

Del celotnega proučevanja delovanja podjetja je računovodsko proučevanje. Razlikuje se od finančnega proučevanja, ki zajema zgolj proučevanje poslovanja iz zornega kota finančnega področja nalog v podjetju, to je finančnih tokov (prejemkov in izdatkov ter pritokov in odtokov) oz. procesov in stanj, ki so povezani z vlaganjem (financiranjem) in naložbenjem (investiranjem); finančno proučevanje prevzema in pogloblja le tisti del računovodskega proučevanja, ki je usmerjen k finančnemu načinu razmišljanja, zato se širi tudi na področja, na katerih ni računovodskih podatkov (<http://eudavki.si/index.php?S=1&Folder0285>, 16.08.2010).

Računovodsko proučevanje je sestavina finančnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke, pomembne za prikazovanje celotnega podjetja ali njegovih razmerij z drugimi, in sestavina stroškovnega računovodstva, kadar obravnava računovodske podatke o podrobnostih z notranjega področja delovanja. Ne glede na to, ali gre za proučevanje v okviru stroškovnega ali finančnega računovodstva, je treba pri proučevanju, pomembnem za odločanje posloводства (ali Lastenkova), upoštevati tudi njegovo poslovodno (odločevalno) vlogo (<http://www.racunovoja.com/clanki.asp?clanek=631>, 16.08.2010).

Pomembno je, kadar so predmet računovodski podatki oz. računovodske informacije za notranje potrebe pa tudi, kadar so predmet računovodske informacije za zunanje potrebe.

Je del drugih sestavin računovodenja ali pa jih dopolnjuje; v zadnjem primeru so posledki računovodskega proučevanja (računovodskega analiziranja) pisne ali ustne računovodske proučitve (računovodske analize).

2.1.1 Vodoravna in navpična analiza računovodskih izkazov

2.1.1.1 Vodoravna analiza

Z vodoravno analizo računovodskih izkazov dobimo informacijo o velikosti, smeri pomembnosti sprememb posameznih postavk in na katerih področjih poslovanja je potrebno uvesti spremembe. Primerjamo lahko uresničene postavke z načrtovanimi ali s postavkami preteklega leta ali sorodnega podjetja. Tovrstna analiza se bolj pogosto izvaja znotraj podjetja, ko imamo na razpolago načrtovane podatke, ki izhajajo iz zastavljenih poslovnih ciljev.

Z vodoravnim analiziranjem računovodskih izkazov dobimo informacije o velikosti, smeri in relativni pomembnosti sprememb posameznih postavk. Te vrste informacije so potrebne za ugotovitev o tem, ali se je poslovanje podjetja v obdobju izboljšalo oz. ali je podjetje postalo boljše ali slabše. Na osnovi teh informacij se lahko ugotovi, na katerih področjih poslovanja podjetja so potrebne spremembe.

2.1.1.2 Navpična analiza

Informacije, ki nam jih prinaša navpična analiza računovodskih izkazov, nam omogočajo primerjavo med podjetji iste panoge (postavke so prikazane kot relativni delež, glede na izbrano celoto). Pri navpični analizi izkaza uspeha se pri izračunu upoštevajo celotni čisti prihodki od prodaje, ali vsi prihodki, ali kosmati poslovni izid iz prodaje oz. druga postavka, odvisna od namena in cilja analize.

Ena od največjih prednosti navpične analize računovodskih izkazov je v tem, da so posamezne postavke prikazane kot delež oz. kot relativno število, kar omogoča primerjavo med podjetji v isti gospodarski panogi. Z relativnimi deleži se namreč izniči različnost v velikosti podjetij.

2.1.2 Preseki bilance stanja in izkaza poslovnega izida

Uvrščanje in povezovanje posameznih skupin sredstev ter virov sredstev nam omogoča spoznavanje kratkoročne in dolgoročne likvidnosti.

Na osnovi presekov spoznamo spremembe pri uporabi virov sredstev. Te so dovoljene in upravičene vse dotlej, dokler se s tem krepi finančna moč podjetja. Nikakor pa ni zaželeno, da podjetje preusmerja denarna sredstva v tiste stvarne oblike sredstev, pri katerih se zaradi daljše vezave pojavljajo motnje ob poravnavi obveznosti.

Gre za analizo, kjer bilanco stanja najprej uredimo po npr. naraščajoči ročnosti sredstev in po zapadlosti obveznosti, nato pa vodoravno presekamo, glede na posamezne kategorije zapadlosti virov financiranja. Nato primerjamo vire s sredstvi, glede na njihovo ročnost oz. zapadlost in ugotavljamo prelivanje.

2.1.3 Računovodski kazalniki

Računovodski kazalniki so del finančnih kazalnikov, ki se računajo samo iz računovodskih podatkov. Računamo jih z namenom pridobiti informacije o vplivu poslovnih odločitev na učinkovitost, uspešnost in stabilnost poslovanja podjetja in na njegovo finančno moč. Te kategorije naj bi namreč posredno merile uspešnost poslovnih odločitev iz vidika vpliva na dobiček in plačilno sposobnost. (Mramor, 1999. Str. 327).

Računovodske kazalnike razvrščamo v več vsebinskih skupin in sicer:

- kazalniki financiranja,
- kazalnike investiranja,
- kazalnike plačilne sposobnosti,
- kazalnike obračanja,
- kazalnike gospodarnosti,
- kazalnike donosnosti in
- kazalnike dohodkovnosti.

Natančnejša analiza teh kazalnikov pokaže, da nekateri izmed njih kažejo razmere pri poslovanju, nekateri pa uspešnost poslovanja z različnih zornih kotov. Med tistimi, ki kažejo uspešnost poslovanja, so kazalniki gospodarnosti in dobičkonosnosti. Vsi drugi kazalniki pa kažejo, v kakšnih razmerah je podjetje doseglo te rezultate ali pa pojasnjujejo razloge za doseganje takšnega uspeha. Logično je, da je razmere pri poslovanju, podjetje ustvarilo s svojimi odločitvami, vendar pomenijo ti kazalniki bolj obrazložitev, zakaj so bili doseženi takšni in drugačni rezultati. (Kavčič, 1998, 5).

Značilnosti posameznih skupin kazalnikov so prikazane v nadaljevanju diplomske naloge.

2.1.3.1. *Kazalniki financiranja*

Kazalniki prikazujejo delež Lastenkov in dolžnikov med viri financiranja, izraža stopnjo Lastenškega in dolžniškega financiranja in z njim ugotavljamo finančno tveganje. Večja kot je vrednost kazalnika financiranja, več sredstev je financiranih z Lastenškim kapitalom. Večja vrednost kazalnika tako pomeni večjo varnost naložb upnikov in stabilnost donosov Lastenkov. Kazalniki pokažejo tveganost, glede vračila glavnice in obresti. Večje stopnja kapitalizacije kaže na večjo finančno varnost podjetja, vendar previsoka stopnja kapitalizacije ni dobra, ker so kapital in lastna sredstva dragi.

2.1.3.2. *Kazalniki investiranja*

Kazalniki investiranja omogočajo presojo ugodnosti sestave sredstev podjetja. Skrb za optimalno strukturo sredstev vsakega podjetja je ključnega pomena pri obvladovanju financiranja. Močno je odvisna od dejavnosti podjetja. Kazalniki so pomembni predvsem za poslovodstvo.

2.1.3.3. *Kazalniki plačilne sposobnosti*

Plačilna sposobnost je sposobnost podjetja, da ob roku zapadlosti poravna svoje obveznosti. Povezana je z likvidnostjo sredstev, s katerimi razpolaga podjetje. Temeljni pogoj za zagotavljanje plačilne sposobnosti podjetja in uspešnosti poslovanja je, da ima podjetje

primerno strukturo sredstev ter primerno dinamiko pretvarjanja teh sredstev iz ene oblike v drugo (iz nelikvidne oblike v likvidno in obratno).

S kazalniki plačilne sposobnosti primerjamo posamezne postavke sredstev, s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev, z vidika ročnosti unovčenja sredstev z zapadlostjo obveznosti. Prav ti kazalniki pa imajo tudi svojo slabost in sicer, računajo se na podlagi statističnih podatkov. Pri analizi kazalnikov plačilne sposobnosti je le-te koristno dopolniti iz izkaza denarnega in finančnega toka.

2.1.3.4. *Kazalniki obračanja*

Informacijska vrednost kazalnikov obračanja je v tem, da nam pokažejo kolikokrat letno se določena sredstva ali obveznosti v podjetju obrnejo v denar. Večja je vrednost kazalnika, hitrejša je obračanja sredstev in zato posledično kakovostnejše ravnanje in upravljanje s sredstvi.

S kazalniki obračanja proučujemo hitrost obračanja posameznih vrst sredstev, ki vpliva na donosnost sredstev in kapitala.

2.1.3.5. *Kazalniki gospodarnosti*

Kazalniki gospodarnosti (ekonomičnosti) so kazalniki poslovne uspešnosti in pojasnjujejo dosežene poslovne rezultate, glede na vložene prvine poslovnega procesa. Izračunavamo jih na podlagi podatkov izkaza poslovnega izida.

S kazalniki gospodarnosti (ekonomičnosti) lahko proučujemo podjetja z vidika učinkovitosti, gospodarnosti in uspešnosti. Biti učinkovit, pomeni delati prave stvari, biti gospodaren pomeni delati z nizkimi stroški in biti uspešen oz. pomeni delati stvari, za katere je na trgu povpraševanje.

2.1.3.6. *Kazalniki donosnosti*

Kazalnik donosnosti pojasnjuje produktivno moč podjetja, saj so, kadar gre za povečanje produktivnosti podjetja in s tem za povečavanje njene ekonomske učinkovitosti, koeficienti večji. Kadar se koeficienti donosa zmanjšujejo, je nujno, da bo upadla tudi ekonomska učinkovitost podjetja.

2.1.3.7. *Kazalniki produktivnosti in dohodkovnosti*

Kazalnik produktivnosti dela prikaže, koliko izdelkov naredi posamezni delavec v podjetju v določenem času. Vrednostni prikaz produktivnosti izračunamo tako, da dobljeno količino izdelkov pomnožimo s ceno izdelka.

S produktivnostjo merimo razmerje med količinsko izraženimi učinki in količinami prvin poslovnega procesa, ki so bile uporabljene. Kot prvino poslovnega procesa najpogosteje upoštevamo le en variabilni input, to je delo (število ur, število zaposlenih, ipd.). Večji kot je kazalnik produktivnosti, bolj učinkovito so izkoriščene prvine poslovnega procesa, torej variabilni input.

Med kazalnike, ki izražajo uspešnost poslovanja, spadajo tudi kazalniki dohodkovnosti. Z njimi pokažemo, kako uspešni so bili zaposleni delavci, ki so bili vključeni v proizvodni proces, tako za podjetje kot osebno. Za te kazalnike je značilno, da imajo v imenovalcu dohodek ali povprečno število zaposlenih (Benedik, 2003, str. 49).

3 ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

3.1 Predstavitev podjetja X d.o.o. in sorodnega podjetja Y d.o.o.

3.1.1 Predstavitev podjetja X d.o.o.

Začetki podjetja X d.o.o. segajo v leto 1993, ko se je iz majhnega petčlanskega kolektiva postopoma začelo razvijati podjetje, današnje srednje veliko podjetje, ki je postalo eno glavnih nosilcev razvoja in napredka v občini. Dve leti kasneje, leta 1995, je podjetje razširilo svojo dejavnost na inženiring stavbnega pohištva. V poslovnih povezavah je širilo svoj prodajni asortiman pomembnih slovenskih podjetij na področju stavbnega pohištva in s tem še bolj utrdilo svoj položaj v svoji dejavnosti. Leta 1998 je podjetje zgradilo svoj prvi obrat za proizvodnjo stavbnega pohištva iz umetne mase in k sodelovanju privabilo številna slovenska podjetja.

Od ustanovitve podjetja so v letu 1999 prišli tudi med 500 najhitreje rastočih podjetij v Sloveniji - med t. i. Gazele slovenskega gospodarstva. S svojimi izdelki je podjetje prisotno predvsem na domačem trgu, beležijo pa tudi veliko kupcev v sosednji Avstriji in Hrvaški. Zaradi vizije, postati in ostati podjetje, s katerim kupci niso nezadovoljni, so svoje delovanje usmerili v individualno obravnavo vsakega kupca posebej. To pomeni, da nudijo nasvete in pomoč pri uresničitvi kupčevih želja, kot tudi izdelavo načrtov in analizo možnih rešitev, svetovanje, prevoz in vgradnjo.

Stavbno pohištvo, ki ga izdeluje podjetje, je izdelano iz PVC profilov priznanega avstrijskega proizvajalca Accord GmbH. Sistem Contour 70 mm predstavlja sistem debeline in šest komor z zamenljivim sredinskim tesnilom. Več komor pomeni, da bo sam okenski okvir imel boljše toplotno izolativnost, v okvirju bo več zračnih žepov, zrak pa je dober toplotni izolator.

Okna so trajna in potrebujejo zelo malo vzdrževanja. Šest komorni profili so ojačeni s pocinkanimi jeklenimi profili, ki v kombinaciji s trojnim tesnilom omogočajo izvedbo še tako zahtevnega okna. Vrata in okna so opremljena z izolacijskim steklom ali s steklom po izbiri. Za funkcionalnost je uporabljeno enoročno okovje Siegenia in Roto. Okna s takšnimi stekli spadajo med energetske varčna, kar omogoča pridobitev subvencije Republike Slovenije za

učinkovito rabo energije. Poleg trajnosti imajo okna podjetja še vrsto ostalih prednosti. Vgrajujejo le komponente najkvalitetnejših proizvajalcev, ki imajo pridobljene mednarodne certifikate kakovosti. Prav tako nudijo nasvete in pomoč pri uresničitvi želja kupcev, kot tudi izdelavo načrtov in analizo možnih rešitev, svetovanje na samem objektu, prevoz in seveda vgradnjo stavbnega pohištva.

Nenehno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih, večanje produktivnosti in gospodarnosti dela, stalne inovacije in uvajanje sprememb, vse to izvajajo s ciljem doseči stopnjo odličnosti pri vsakdanjem delu. Zase trdijo, da so podjetje možnosti in priložnosti za ljudi z delovnimi navadami in ustvarjalno močjo. Danes je s podjetjem povezano preko dvajset kooperantov in podjetje zaposluje 63 ljudi.

3.1.2 Predstavitev sorodnega podjetja Y d.o.o.

Podjetje Y d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1990, ko sta se zakonca in Lastenka po dvajsetih letih dela v Nemčiji, vrnila nazaj v Slovenijo in s svojimi prihranki začela uresničevati idejo poslovne priložnosti. Podjetje je takrat zaposlovalo le osem delavcev, večinoma so se v podjetju zaposlovali sorodniki. Po uspešnem začetnem poslovanju so na 530 m² postavili proizvodnjo oken in vrat in upali, da se bo kratkem povečalo tudi število sodelavcev v podjetju, saj se je ideja poslovne priložnosti v Sloveniji prav dobro prodajala. Povpraševanje in prodaja sta v naslednjih letih strmo naraščala, zato so leta 1993 prvič dogradili poslovno proizvodne prostore za dodatnih 1.250 m² in tako izboljšali in okrepili prodajno ekipo.

Iz leta v leto je podjetje raslo, na novo zaposlovalo ter ponovno posodobilo in povečalo proizvodne prostore. Tako so leta 1997 že drugič povečali proizvodne prostore, tokrat v izmeri cca. 2.600 m², število zaposlenih se je povečalo za več kot 100% in je na koncu bilo zaposlenih že kar 83 ljudi. Vestno in natančno delo se je obrestovalo, kar se kaže v poslovnih rezultatih za leto 2004, ko so že tretjič širili proizvodno halo za cca. 1.950 m² in posodobili postrojenje.

Podjetje Y d.o.o. ponuja relativno širok asortiman produktov in storitev oz. specializiran program za okna, vrata in senčila, ponuja pa tudi komplementarne izdelke glavni skupini izdelkov, kakor tudi samostojne specializirane prodajne programe. Med njihove storitve

uvrščamo tudi montažo izdelkov iz celotnega prodajnega asortimana, strokovno svetovanje pri nakupu, poprodajne aktivnosti povezane z reklamacijami, vzdrževanjem in ostalimi dodatnimi zahtevami kupcev. Z zagonom aluminijastega programa so pridobili nova delovna mesta in danes zaposlujejo že 260 delavcev.

3.2 Vodoravna in navpična analiza računovodskih izkazov

3.2.1 Vodoravna analiza podjetja X d.o.o.

Z uporabo vodoravne analize v podjetju X d.o.o. želim ugotoviti vrednostni znesek in odstotek spremembe določene postavke v računovodskih izkazih. Kot osnovo za primerjanje sem vzela postavke preteklega leta glede na leto 2008.

	31.12.2007	31.12.2008	Povečanje/ zmanjšanje	% spremembe
SREDSTVA	2.890.609	4.677.787	1.787.178	61,8%
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	1.639.601	2.732.408	1.092.807	66,6%
I. . Neopredmetena sredstva in DACR	51.123	81.210	30.087	58,8%
1 Neopredmetena sredstva	51.123	81.210	30.087	58,8%
II. Opredmetena osnovna sredstva	1.358.202	2.575.380	1.217.178	89,6%
III. Dolgoročne finančne naložbe in nalož. neprem.			0	
1. Naložbene nepremičnine	52.535	51.931	-604	-1,2%
2. Dolgoročne poslovne naložbe	19.925	23.887	3.962	19,9%
IV. Dolgoročne poslovne terjatve	157.816	0	-157.816	-100,0%
V. Odložene terjatve za davke			0	
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	1.237.605	1.934.067	696.462	56,3%
1. Sredstva(skupine za odtujitev) za prodajo		5.296	5.296	100,0%
2. Zaloge materiala	480.416	497.447	17.031	3,5%
3. Terjatve do kupcev	629.169	1.400.491	771.322	122,5%
4. Kratkoročne finančne naložbe	112.115	21.862	-90.253	-80,5%
5. Denarna sredstva	15.905	8.971	-6.934	-43,6%
C kratkoročne aktivne časovne razmejitve	13.403	11.312	-2.091	-15,6%
Zunajbilančna sredstva	5.633	5.633	0	
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	2.890.609	4.677.787	1.787.178	61,8%
A. KAPITAL	636.128	649.051	12.923	2,0%

1. Osnovni kapital	402.641	402.641	0	
2. Kapitalske rezerve	8.135	8.135	0	
3. Rezerve iz dobička	103.708	103.708	0	
4. Preneseni čisti poslovni izid	107.532	85.145	-22.387	-20,8%
4. Čisti dobiček poslovnega leta	14.112	49.422	35.310	250,0%
B. REZERVACIJE IN DPČR	0	0	0	
C. FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	2.254.481	4.028.736	1.774.255	78,7%
D. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	816.242	1.340.625	524.383	64,0%
I. Dolgoročne finančne obveznosti	767.348	1.274.587	507.239	66,1%
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	48.894	66.038	17.144	35,0%
III. Odložene obveznosti za davke	0	0	0	
E. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	1.438.239	2.688.111	1.249.872	86,9%
1. Finančne obveznosti	250.000	1.075.885	825.885	330,0%
2. Obveznosti do dobaviteljev	1.188.239	1.612.226	423.987	35,7%
F. Kratkoročne PČR			0	
Zunajbilančne obveznosti	5.633	5.633	0	

Tabela 1: Vodoravna analiza bilance stanja v podjetju X d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz tabele 1 je razvidno, da so se celotna sredstva podjetja X d.o.o., ki jih sestavljajo stalna in gibliva sredstva, v letu 2008 glede na leto 2007 povečala za 1.787.178 € oz. za 61,8 %. Najbolj so se povečala stalna sredstva, ki jih sestavljajo proizvodna in ostala oprema, kot so računalniki in pohištvo, saj so se ta povečala za 89,9 %. Zmanjšale so se dolgoročne poslovne terjatve in jih v letu 2009 podjetje ni več imelo.

Kot je razvidno iz tabele, pa je na povečanje gibljivih sredstev najbolj vplivalo povečanje terjatev do kupcev, ki so porasle za kar 122,5%. Zmanjšale so se kratkoročne finančne naložbe za 80,5%. ter tudi denarna sredstva, katerih vrednost se je zmanjšala za 43,6%.

Največji delež obveznosti do virov sredstev podjetja X d.o.o. predstavljajo finančne in poslovne obveznosti, ki so se glede na leto 2007 povečale za kar 78,7%. Predvsem so se zvišale kratkoročne poslovne obveznosti, in sicer za 86,9%. Kratkoročne finančne obveznosti, ki predstavljajo dobljena posojila pri bankah, so znatno narasla, saj so se povečala za 330 % ali za 825.885€, kar pomeni, da je podjetje najelo kratkoročni kredit.

Kapital podjetja X d.o.o. se je v letu 2008, glede na leto 2007 povečal za 2%, k čemur je najbolj prispeval preneseni čisti dobiček poslovnega leta, ki se je zvišal za 250%, hkrati pa se je zmanjšal preneseni čisti dobiček v preteklem letu za 20,8% ali za 22.387€, kar nakazuje, da so si Lastenki izplačali del dobička.

Obveznosti do virov sredstev so se v letu 2008 glede na leto 2007 skupno povečale za 62%.

3.2.2 Vodoravna analiza podjetja Y d.o.o.

Z uporabo vodoravne analize v podjetju Y d.o.o. želim ugotoviti vrednostni znesek in odstotek spremembe določene postavke v računovodskih izkazih. Kot osnovo za primerjanje sem vzela postavke leta 2007, s katerimi sem primerjala podatke iz leta 2008.

	31.12.2007	31.12.2008	Povečanje/ zmanjšanje	% spremembe
SREDSTVA	14.753.936	18.597.057	3.843.121	12,6%
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	7.643.117	9.515.531	1.872.414	24,5%
I. Neopredmetena sredstva in DAČR	190.378	242.901	52.523	27,6%
1 Neopredmetena sredstva	170.108	231.417	61.309	36,0%
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	20.270	11.484	-8.786	-43,3%
II. Opredmetena osnovna sredstva	5.563.882	7.433.049	1.869.167	33,6%
III. Dolgoročne finančne naložbe in nalož. neprem.	1.795.946	1.744.318	-51.628	-2,9%
1. Naložbene nepremičnine	292.102	280.637	-11.465	-3,9%
2. Dolgoročne poslovne naložbe	1.503.844	1.463.681	-40.163	-2,7%
IV. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0	0
V. Odložene terjatve za davke	92.911	95.263	2352	2,5%
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	7.062.903	9.043.681	1.980.778	28,0%
1. Sredstva(skupine za odtujitev) za prodajo	194.427	194.427	0	
2. Zaloge materiala	2.674.473	3.000.540	326.067	12,2%
3. Terjatve do kupcev	3.479.483	5.534.609	2.055.126	59,1%
4. Kratkoročne finančne naložbe			0	
5. Denarna sredstva	714.520	314.105	-400.415	-56,0%
C kratkoročne aktivne časovne razmejitve	47.916	37.845	-10.071	-21,0%
Zunajbilančna sredstva	1.400.692	1.457.410	56.718	4,0%
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	14.753.936	18.597.057	-2.731.480	26,1%
A. KAPITAL	7.786.973	8.221.701	434.728	5,6%

1. Osnovni kapital	331.931	331.931	0	
2. Kapitalske rezerve	235.693	235.693	0	
3. Rezerve iz dobička	193.414	193.413	-1	
4. Preneseni čisti poslovni izid	5.681.376	6.022.514	341.138	6,0%
4. Čisti dobiček poslovnega leta	1.344.559	1.438.150	93.591	7,0%
B. REZERVACIJE IN DPČR	137.061	316.807	179.746	131,1%
C. FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	6.770.782	9.332.846	2.562.064	37,8%
D. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	2.365.038	1.617.215	-747.823	-31,6%
I. Dolgoročne finančne obveznosti	2.365.038	1.617.215	-747.823	-31,6%
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	0	0	0	0
III. Odložene obveznosti za davke	0	0	0	0
E. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	4.405.744	7.715.631	3.309.887	75,1%
1. Finančne obveznosti	1.522.853	2.879.022	1.356.169	89,1%
2. Obveznosti do dobaviteljev	2.882.891	4.836.609	1.953.718	67,8%
F. Kratkoročne PČR	59.120	725.703	666.583	1127,5%
Zunajbilančne obveznosti	1.400.692	1.457.410	56.718	4%

Tabela 2: Vodoravna analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o.

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz tabele 2 je razvidno, da so se celotna sredstva podjetja Y d.o.o., ki jih sestavljajo stalna in gibliva sredstva, v letu 2008 glede na leto 2007 povečala za 3.843.121€ oz. za 12,6 %. Najbolj so se povečala neopredmetena sredstva in sicer za 36 %, saj je podjetje Y d.o.o. del sredstev namenilo za raziskave in pridobivanje dodatnega znanja, za načrtovanje in projektiranje novih proizvodov oz. za izboljšanje obstoječih proizvodov. Povečala so se tudi stalna sredstva podjetja Y d.o.o. za 33,6%, ker se je podjetje v letu 2008 odločilo za celotno prenovo informacijskega sistema. Zmanjšale pa so se dolgoročne aktivne časovne razmejitve za 43,3%, saj je podjetje del teh stroškov preneslo v tekoče stroške.

Kot je razvidno iz tabele, pa je na povečanje gibljivih sredstev najbolj vplivalo povečanje terjatve do kupcev, ki so porasle za kar 59,1%. Znatno pa so se zmanjšala denarna sredstva, katerih vrednost se je spremenila za 56%.

Pri obveznostih do virov sredstev podjetja Y d.o.o. so se zelo povečale dolgoročne rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve in sicer kar za 131,1%. Podjetje se je odločilo, da bo del sredstev namenilo za dana jamstva na prodane izdelke in opravljene storitve. Dolgoročne

obveznosti so se v letu 2008 glede na leto 2007 zmanjšale za 31,6%, ker je podjetje v letu 2008 delno poravnalo dolgoročne finančne obveznosti. Podjetje je najelo nove kratkoročne kredite, zaradi česar so se povečale kratkoročne finančne obveznosti in sicer za 89,1%. Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev so se povečale za 67,8%, saj je podjetje za proizvodno halo nakupilo nekaj novih strojev in materiala. Narasle so kratkoročne pasivne časovne razmejitve in sicer za 1.127,5%, ker sta se družbenika odločila in izplačala preostale družbenike.

Kapital podjetja Y d.o.o. se je v letu 2008 glede na leto 2007 povečal za 5,6%, k čemur je najbolj prispeval preneseni čisti dobiček poslovnega leta, ki se je zvišal za 7% in preneseni poslovni izid za 6%.

3.2.3 Navpična analiza za podjetje X d.o.o.

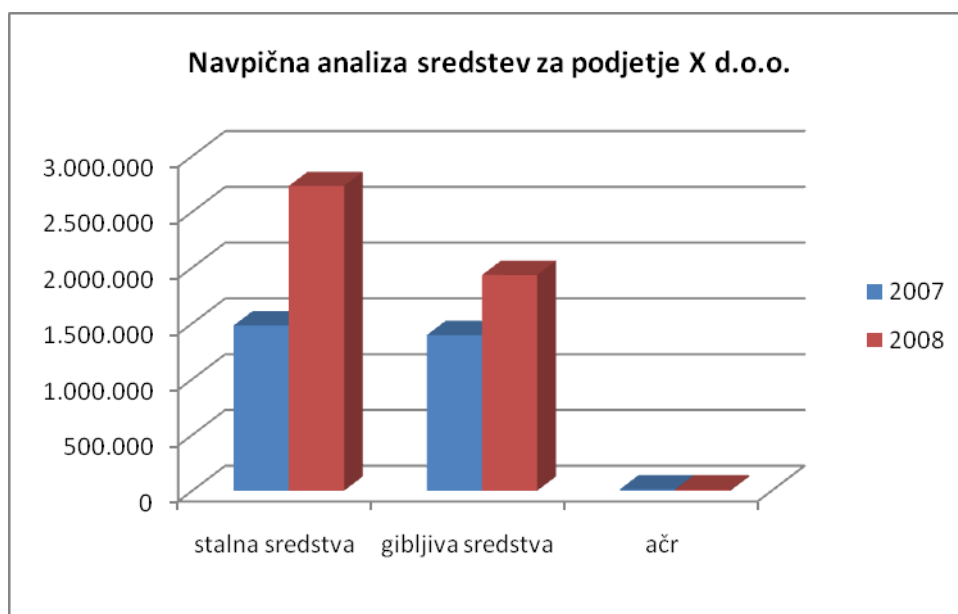
Pri navpični analizi se postavke v bilanci stanja prikazujejo kot relativni deleži, glede na bilančno vsoto. Ker so posamezne postavke prikazane kot deleži, mi bo analiza omogočila primerjavo bilanc stanja podjetij v isti panogi. Odstotki mi bodo povedali, kolikšen je delež posamezne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev, glede na celotna sredstva oz. obveznosti.

	31.12.2007	Struktura v %	31.12.2008	Struktura v %.
SREDSTVA SKUPAJ	2.890.609	100,0%	4.677.787	100,0%
A STALNA SREDSTVA	1.481.785	51,3%	2.732.408	58,4%
I. Neopredmetena osnovna sredstva	51.123	1,8%	81.210	1,7%
II. Opredmeteno osnovno sredstvo	1.358.202	47,0%	2.575.380	55,1%
III. Dolgoročne finančne naložbe	72.460	2,5%	75.818	1,6%
B. GIBLJIVA SREDSTVA	1.395.421	48,3%	1.934.067	41,3%
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0		5.296	0,1%
II. Zaloge materiala, proizvodov	480.416	16,6%	497.447	10,6%
III. Poslovne terjatve	786.985	27,2%	1.400.491	29,9%
1. Dolgoročne poslovne terjatve	157.816	5,5%	0	0,0%
2. Kratkoročne poslovne terjatve	629.169	21,8%	1.400.491	29,9%
IV. Kratkoročne finančne naložbe	112.115	3,9%	21.862	0,5%
V. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	15.905	0,6%	8.971	0,2%
C. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	13.403	0,5%	11.312	0,2%
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	2.890.609	100,0%	4.677.787	100,0%
A. KAPITAL	636.128	22,0%	649.051	13,9%

I. Osnovni kapital	402.641	13,9%	402.641	8,6%
II. Kapitalske rezerve	8.135	0,3%	8.135	0,2%
III. Rezerve iz dobička	103.708	3,6%	103.708	2,2%
IV. Preneseni čisti dobiček ali izguba	107.532	3,7%	85.145	1,8%
V. Čisti dobiček/izguba poslovnega leta	14.112	0,5%	49.422	1,1%
B. Rezervacije in dolg. pasivne čas. Razmejitev	0	0,0%	0	0,0%
C FINANCE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	2.254.481	78,0%	4.028.736	86,1%
I. Dolg. finančne in poslovne obveznosti	816.242	28,2%	1.340.625	28,7%
1. Dolg. finančne obveznosti do bank	767.348	26,5%	1.274.587	27,2%
2. Dolg. posl. in druge finančne obveznosti	48.894	1,7%	66.038	4,9%
II. Kratkoročne fin. in poslovne obveznosti	1.438.239	49,8%	2.688.111	57,5%
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	250.000	8,6%	1.075.885	23,0%
2. Kratkoročne posl. in druge finan. Obveznosti	1.188.239	41,1%	1.612.226	34,5%
D. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE				

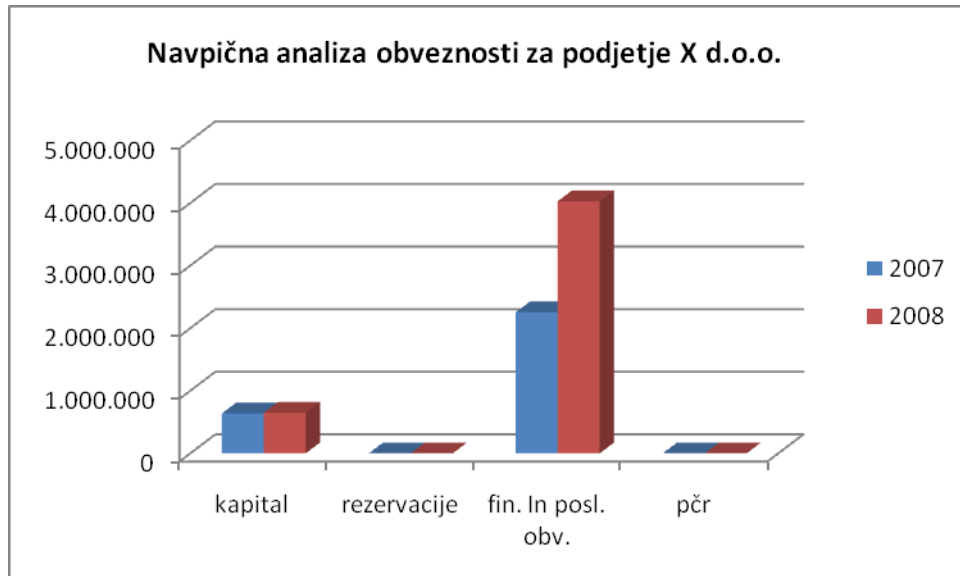
Tabela 3: Navpična analiza bilance stanja v podjetju X d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Na strani sredstev se je po pričakovanjih, ki izhajajo iz vodoravne analize, povečal delež opredmetenih osnovnih sredstev, in sicer iz 47% na 55,1%. Zmanjšal se je delež gibljevih (kratkoročnih) sredstev, predvsem na račun zmanjšanja deleža dolgoročnih poslovnih terjatev. Na strani obveznosti se je povečal delež finančnih in poslovnih obveznosti, zmanjšal pa se je kapital – preneseni čisti dobiček ali izguba.

Graf 1: Navpična analiza sredstev v bilanci stanja podjetju X d.o.o.
Vir: Lasten

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so se stalna in gibljiva (kratkoročna) sredstva v podjetju X d.o.o. v letu 2008 glede na leto 2007 povečala, medtem ko so se aktivne časovne razmejitve zmanjšale.

Graf 2: Navpična analiza obveznosti v bilanci stanja v podjetju X d.o.o.
Vir: Lasten

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so se tako kapital, kot tudi finančne in poslovne obveznosti v podjetju Y d.o.o. v letu 2008 glede na leto 2007 povečale, medtem ko so rezervacije in pasivne časovne razmejitve ostale nespremenjene.

3.2.4 Navpična analiza bilance stanja podjetja Y d.o.o.

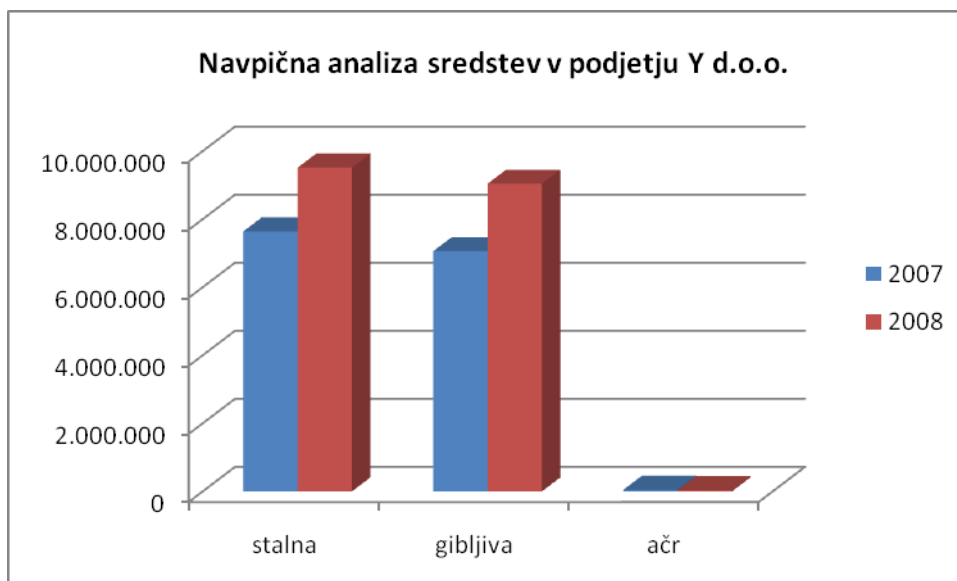
Pri navpični analizi se postavke v bilanci stanja prikazujejo kot relativni deleži glede na bilančno vsoto. Ker so posamezne postavke prikazane kot deleži, mi bo analiza omogočila primerjavo bilanc stanja podjetij v isti panogi. Odstotki mi bodo povedali, kolikšen je delež posamezne postavke sredstev in obveznosti do virov sredstev, glede na celotna sredstva oz. obveznosti.

	31.12.2007	Struktura v %	31.12.2008	Struktura v %
SREDSTVA SKUPAJ	14.753.936	100,0%	18.597.057	100,0%
A STALNA SREDSTVA	7.643.117	51,8%	9.515.531	51,2%
I. Neopredmetena osnovna sredstva	190.378	1,3%	242.901	1,3%
II. Opredmetena osnovna sredstva	5.563.882	37,7%	7.433.049	40,0%
III. Dolgoročne finančne naložbe	1.795.946	12,2%	1.744.318	9,4%
IV. Odložene terjatve za davke	92.911	0,6%	95.263	0,5%
B. GIBLJIVA SREDSTVA	7.062.903	47,9%	9.043.681	48,6%
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	194.427	1,3%	194.427	1,0%
II. Zaloge materiala, proizvodov	2.674.473	18,1%	3.000.540	16,1%
III. Poslovne terjatve	3.479.483	23,6%	5.534.609	29,8%
1. Dolgoročne poslovne terjatve	0	0,0%	0	0,0%
2. Kratkoročne poslovne terjatve	3.479.483	23,6%	5.534.609	29,8%
IV. Kratkoročne finančne naložbe	0	0,0%	0	0,0%
V. Dobroimetje pri bankah, čeki in gotovina	714.520	4,8%	314.105	1,7%
C. AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	47.916	0,3%	37.845	0,2%
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	14.753.936	100,0%	18.597.057	100,0%
A. KAPITAL	7.786.973	52,8%	8.221.701	44,2%
I. Osnovni kapital	331.931	2,2%	33.193	0,2%
II. Kapitalske rezerve	235.693	1,6%	534.431	2,9%
III. Rezerve iz dobička	193.414	1,3%	193.413	1,0%
IV. Preneseni čisti dobiček ali izguba	5.681.376	38,5%	6.022.514	32,4%
V. Čisti dobiček/izguba poslovnega leta	1.344.559	9,1%	1.438.150	7,7%
B. REZERVACIJE	137.061	0,9%	316.807	1,7%
C FINANCE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	6.770.782	45,9%	9.332.846	50,2%
I. Dolg. finančne in poslovne obveznosti	2.365.038	16,0%	1.617.215	8,7%
1. Dolg. finančne obveznosti	2.365.038	16,0%	1.617.215	8,7%
2. Dolg. posl. in druge finančne obveznosti	0	0,0%	0	0,0%
II. Kratkoročne fin. in poslovne obveznosti	4.405.744	29,9%	7.715.631	41,5%
1. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	1.522.853	10,3%	2.879.022	15,5%
2. Kratkoročne posl. in druge finan. Obveznosti	2.882.891	19,5%	4.836.609	26,0%
D. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	59.120	0,4%	725.703	3,9%

Tabela 4: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

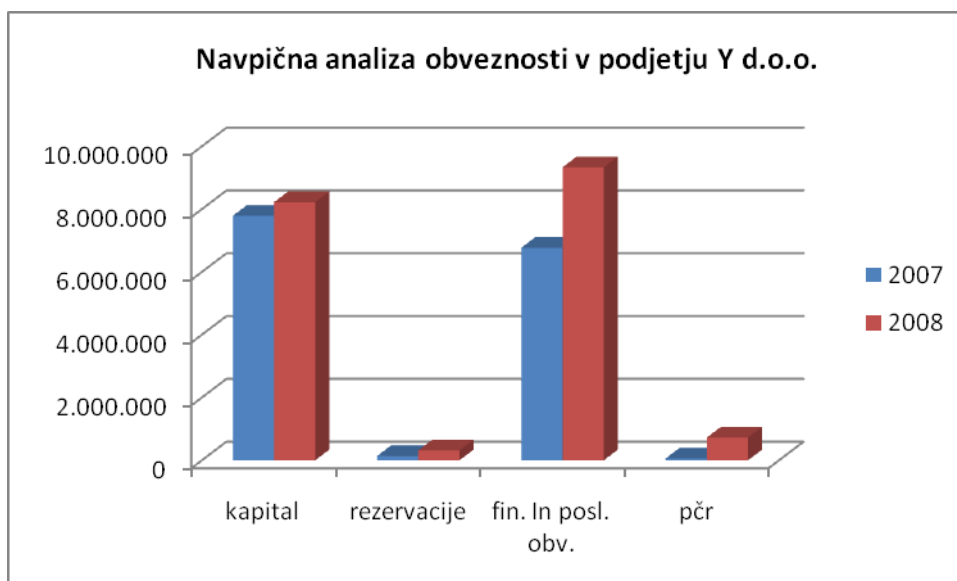
Na strani sredstev so se po podatkih, ki izhajajo iz vodoravne analize, za malenkost zmanjšala stalna sredstva in sicer iz 51,8% na 51,2%. Povečal se je delež gibljivih (kratkoročnih) sredstev, predvsem na račun povečanja deleža kratkoročnih poslovnih terjatev. Na strani

obveznosti se je povečal delež finančnih in poslovnih obveznosti ter pasivnih časovnih razmejitev, zmanjšal pa se je osnovni kapital.

Graf 3: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o. – sredstva
Vir: Lasten

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so se stalna in gibljiva (kratkoročna) sredstva v podjetju Y d.o.o. v letu 2008 glede na leto 2007 povečala, medtem ko so se aktivne časovne razmejitve zmanjšale.

Graf 4: Navpična analiza bilance stanja v podjetju Y d.o.o. – obveznosti
Vir: Lasten

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so se prav vse postavke v podjetju Y d.o.o.: kapital, rezervacije, finančne in poslovne obveznosti ter pasivne časovne razmejitve, leta 2008 glede na leto 2007 povečale.

3.2.5 Primerjava v poslovanju med podjetjema - povzetek

Vsak direktor mora poznati poslovanje podjetja, da lahko določi predmet primerjave, primerjalne partnerje in da lahko med njimi primerja rezultate. Poznavanje poslovanja najboljših konkurentov pa je izhodišče za razmišljanje in ustvarjanje konkurenčnih prednosti podjetja, ki omogočajo boljšo realizacijo poslovnih procesov, kakovostnejše rezultate in nižje stroške poslovanja.

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	PODJETJE X d.o.o.					PODJETJE Y d.o.o.				
	31.12.07	%	Indeks	31.12.08	%	31.12.07	%	Indeks	31.12.08	%
	1			2		4			5	
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	4.040.171	100	122,7	4.956.650	100,0	30.790.886	100	110	33.721.409	100,0
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	17.978	0,4	3.181,4	571.946	11,5	59.781	0,2	0	0	0,0
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	4.058.149	100,4	136,2	5.528.596	111,5	30.731.105	100,2	110	33.721.409	100,0
Poslovni odhodki	4.222.869	104,5	126,8	5.354.575	108,0	29.162.905	94,7	110	32.111.422	95,2
Stroški blaga, materiala in storitev	3.117.531	77,2	133,3	4.156.043	83,8	23.458.835	76,2	110	25.841.200	76,6
Stroški dela	983.376	24,3	105,8	1.040.533	21,0	4.712.126	15,3	113	5.308.077	15,7
Odpisi vrednosti	111.736	2,8	130,7	146.062	2,9	877.138	2,8	98	856.392	2,5
Drugi poslovni odhodki	10.226	0,3	116,7	11.937	0,2	114.806	0,4	92	105.753	0,4
DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA	-164.720	-4,1	-105,6	174.021	3,5	1.568.200	5,1	103	1.609.987	4,8
FINANČNI PRIHODKI (7+8+9)	14.124	0,3	106,0	14.967	0,3	476.210	1,5	73	346.449	40,5
Finančni prihodki iz deležev	0	0,0	0,0	0	0,0	1.052	0,0	0	0	0,0
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	3.704	0,1	127,5	4.721	0,1	475.158	1,5	0	0	0,0
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	10.420	0,3	98,3	10.246	0,2	0	0,0	0	346.449	100,0
FINANČNI ODHODKI (10+11)	46.432	1,1	264,9	123.013	2,5	217.718	0,7	135	294.670	0,9
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	37.299	0,9	270,9	101.041	2,0	165.274	0,5	149	246.255	0,7
Finančni odhodki poslovnih obveznosti	9.133	0,2	240,6	21.972	0,4	52.444	0,2	92	48.415	0,1
DAVEK IZ DOBIČKA IZ REDNEGA DELOVANJA	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	0,0

ČISTI DOBIČEK/IZGUBA IZ REDNEGA DELOVANJA (VI+VII- VIII)	-197.028	-4,9	-33,5	65.975	1,3	1.826.692	5,9	91	1.661.766	4,9
IZREDNI PRIHODKI	4.224	0,1	179,6	7.585	0,2	83.283	0,3	271	225.748	0,7
IZREDNI ODHODKI	6.192	0,2	209,7	12.984	0,3	17.532	0,1	275	48.266	0,1
DOBIČEK/IZGUBA ZUNAJ REDNEGA DELOVANJA (XI-XII)	-198.996	-4,9	-30,4	60.576	1,2	1.892.443	6,1	97	1.839.248	5,5
DAVEK IZ DOBIČKA ZUNAJ REDNEGA DELOVANJA	9.634	0,2	115,8	11.153	0,2	500.350	1,6	127	633.548	1,9
ODLOŽENO DAVKI	0	0,0	0,0	0	0,0	-12.371	0,0	19	-2.353	0,0
ČISTI POSLOVNI IZID	-208.630	-5,2	-23,7	49.423	1,0	1.404.464	4,6	86	1.208.053	3,6
POVP.ŠT.ZAPOSLENIH NA PODLAGI DEL.UR ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	12			12		12			12	

Tabela 5: Primerjava vodoravne in navpične analize izkaza poslovnega izida za podjetje X in za podjetje Y d.o.o.

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Prihodki od prodaje podjetja X d.o.o. so se v letu 2008 glede na preteklo leto povečali za 22,7%, ob skoraj enakem številu zaposlenih. Pri podjetju Y d.o.o. pa so se prihodki od prodaje v istem obdobju povečali za 10%, zmanjšalo pa se je število zaposlenih.

Iz primerjave poslovnih odhodkov podjetja X d.o.o. v letu 2007 in 2008 je lepo razvidno, da so se odhodki povečali za 26,8%, kar je posledica povišanja amortizacije za 30,7% in stroškov materiala, blaga in storitev za 33,3%. Pri podjetju Y d.o.o. pa so se v letu 2008, glede na leto 2007, poslovni odhodki povečali za 10%. Na povečanje poslovnih odhodkov so vplivali stroški dela, ki so se v letu 2008 povečali za 13%.

Dobiček iz poslovanja v letu 2008 znaša pri podjetju X d.o.o. 65.975 €, medtem ko je imelo podjetje v letu 2007 izgubo v višini 197.028 €. Pri podjetju Y d.o.o. pa se je dobiček v letu 2008 zmanjšal iz 1.826.692 € na 1.661.766 € in sicer kar za 164.926 €, ker so se povečali poslovni odhodki.

Finančni prihodki podjetja X d.o.o. so se v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povišali za 6%, medtem ko so se finančni odhodki prav tako povečali za 164,9% in sicer zaradi

povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti, saj je podjetje X d.o.o. v letu 2008 najelo dolgoročno posojilo za pokrivanje že obstoječih dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti.

Čisti dobiček leta 2008 pri podjetju X d.o.o. znaša 49.423 €, v letu 2007 pa je podjetje ustvarilo izgubo v višini 208.630 €. Pri podjetju Y d.o.o. je čisti dobiček leta 2008 znašal 1.208.053 €, medtem ko so leto poprej ustvarili več dobička in sicer 1.404.464 €.

	PODJETJE X d.o.o.	PODJETJE Y d.o.o.	PODJETJE X d.o.o.	PODJETJE Y d.o.o.
IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA	31.12.2007	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2008
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	4.040.171	30.790.886	4.956.650	33.721.409
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	17.978	59.781	571.946	0
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	4.058.149	30.731.105	5.528.596	33.721.409
Poslovni odhodki	4.222.869	29.162.905	5.354.575	32.111.422
Stroški blaga, materiala in storitev	3.117.531	23.458.835	4.156.043	25.841.200
Stroški dela	983.376	4.712.126	1.040.533	5.308.077
Odpisi vrednosti	111.736	877.138	146.062	856.392
Drugi poslovni odhodki	10.226	114.806	11.937	105.753
DOBIČEK/IZGUBA IZ POSLOVANJA	-164.720	1.568.200	174.021	1.609.987
FINANČNI PRIHODKI (7+8+9)	14.124	476.210	14.967	346.449
Finančni prihodki iz deležev	0	1.052	0	0
Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	3.704	475.158	4.721	0
Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev	10.420	0	10.246	346.449
FINANČNI ODHODKI (10+11)	46.432	217.718	123.013	294.670
Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	37.299	165.274	101.041	246.255
Finančni odhodki poslovnih obveznosti	9.133	52.444	21.972	48.415
DAVEK IZ DOBIČKA IZ REDNEGA DELOVANJA	0	0	0	0
ČISTI DOBIČEK/IZGUBA IZ REDNEGA DELOVANJA (VI+VII-VIII)	-197.028	1.826.692	65.975	1.661.766
IZREDNI PRIHODKI	4.224	83.283	7.585	225.748
IZREDNI ODHODKI	6.192	17.532	12.984	48.266
DOBIČEK/IZGUBA ZUNAJ REDNEGA DELOVANJA (XI-XII)	-198.996	1.892.443	60.576	1.839.248
DAVEK IZ DOBIČKA ZUNAJ REDNEGA DELOVANJA	9.634	500.350	11.153	633.548
ODLOŽENO DAVKI	0	-12.371	0	-2.353
ČISTI POSLOVNI IZID	-208.630	1.404.464	49.423	1.208.053
POVP.ŠT.ZAPOSLENIH NA PODLAGI DEL.UR				
ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	12	12	12	12

Tabela 6: Povzetek primerjave med podjetjema X d.o.o. in Y d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz tabele 6, kjer sem primerjala podjetje X d.o.o. in Y d.o.o., je razvidno, da je v obeh obravnavanih letih – 2007 in 2008, podjetje Y d.o.o. poslovalo boljše. K temu je pripomoglo večje število zaposlenih in vsakoletno vlaganje v investicije in zaposlene. Prav tako je k boljšim rezultatom pripomogla širitev prodajnih aktivnosti na tuje trge.

3.3 Preseki bilance stanja

Na osnovi presekov bilance stanja spoznamo način financiranja sredstev in spremembe pri uporabi virov sredstev. Te so dovoljene in upravičene vse dotlej, dokler se s tem krepi finančna moč podjetja. Nikakor pa ni zaželeno, da podjetje preusmerja denarna sredstva v tiste stvarne oblike sredstev, pri katerih se zaradi daljše vezave pojavljajo motnje ob poravnavi obveznosti.

SREDSTVA		OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	
1. presek		1. presek	
B. Stalna sredstva	2.732.408	A. Kapital	649.051
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva	81.210	I. Osnovni kapital	402.641
		II. Rezerve	111.843
II. Opredmetena osnovna sredstva	2.575.380	III. Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba posl. leta	134.567
III. Dolgoročne finančne naložbe	75.818	B. Dolgoročne rezervacije	
		C. Dolgoročne obveznosti	1.340.625
		Č. Kratkoročne obveznosti	742.732
Skupaj	2.732.408	Skupaj	2.732.408
2. presek		2. presek	
I. Zaloge	502.743	Č. Kratkoročne obveznosti	502.743
3. presek		3. presek	
II. Kratkoročne terjatve iz poslovanja	1.422.353	Č. Kratkoročne obveznosti	1.442.636
III. Denarna sredstva	8.971		
C. Kratkoročne aktivne časovne razm.	11.312		

Skupaj	1.442.636	Skupaj	1.442.636
SKUPAJ	4.677.787	SKUPAJ	4.677.787

Tabela 7: Presek bilance stanja na dan 31.12.2008 podjetja X d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2008; GVIN, 2010

Iz preseka 1 je razvidno ali se stalna sredstva financirajo iz dolgoročnih virov oz. ali je bil za to potreben še del kratkoročnih virov. Iz analize je razvidno, da podjetje X d.o.o. nima vseh stalnih sredstev v celoti financiranih z dolgoročnimi viri, ampak je del teh sredstev financiranih tudi s kratkoročnimi viri.

V 2. preseku bilance stanja ugotavljamo način financiranja zalog. Podjetje financira zaloge s kratkoročnimi obveznostmi. Načeloma se pričakuje, da bi se naj zaloge tudi financirale z dolgoročnimi viri, vendar na to vpliva tudi sama hitrost obračanja zalog v podjetju.

SREDSTVA		OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	
1. presek		1. presek	
A. Stalna sredstva	9.515.531	A. Kapital	8.221.701
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva	242.901	I. Osnovni kapital	331.931
		II. Rezerve	429.106
II. Opredmetena osnovna sredstva	7.433.049	III. Nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba posl. leta	7.460.664
III. Dolgoročne finančne naložbe	1.744.318	B. Dolgoročne rezervacije	316.807
IV. Odložene terjatve za davke	95.263	C. Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	977.023
<i>Skupaj</i>	<i>9.515.531</i>	<i>Skupaj</i>	<i>9.515.531</i>
2. presek		2. presek	
I. Zaloge	3.194.967	C. Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	640.192
		Č. Kratkoročne obveznosti iz financiranja	2.554.775
<i>Skupaj</i>	<i>3.194.967</i>	<i>Skupaj</i>	<i>3.194.967</i>
3. presek		3. presek	
II. Kratkoročne terjatve iz poslovanja	5.534.609	Č. Kratkoročne obveznosti	5.160.856
III. Denarna sredstva	314.105	F. Kratkoročne PČR	725.703
C. Kratkoročne aktivne časovne razm.	37.845		
<i>Skupaj</i>	<i>5.886.559</i>	<i>Skupaj</i>	<i>5.886.559</i>
SKUPAJ	18.597.057	SKUPAJ	18.597.057

Tabela 8: Presek bilance stanja na dan 31.12.2008 podjetja Y d.o.o.
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2008; GVIN, 2010

Podjetje Y d.o.o. ima vsa stalna sredstva v celoti financirana z dolgoročnimi viri in sicer s kapitalom, dolgoročnimi obveznostmi iz poslovanja ter dolgoročnimi rezervacijami. Ostane še 640.192 € dolgoročnih obveznosti iz poslovanja, s katerimi podjetje delno financira gibljiva sredstva in sicer zaloge. Vendar pa dolgoročni viri v celoti ne zadoščajo za pokritje vseh normalnih zalog, oz. podjetje financira del zalog tudi s kratkoročnimi viri.

Glede na primerjavo presekov bilance stanja obeh podjetij vidimo, da ima podjetje Y d.o.o. boljšo oz. ugodnejšo razmerje med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev, saj nam struktura obveznosti do virov sredstev pove, s čim so financirana sredstva podjetja. Iz narejenih presekov bilanc stanja je razvidno, da podjetje X d.o.o. ne spoštuje pravila zdravega financiranja, ker stalna sredstva in zaloge iz poslovanja ne financira v celoti s kapitalom in z dolgoročnimi obveznostmi. Zaloge se pri podjetju X d.o.o. v celoti financirajo s kratkoročnimi viri, pri podjetju Y d.o.o. pa pretežno s kratkoročnimi obveznostmi, le delno pa tudi z dolgoročnimi obveznostmi.

3.4 Analiza s kazalniki

3.4.1 Kazalniki financiranja

Kazalniki financiranja so usmerjeni v analizo financiranja podjetja – z njimi proučujemo pasivno stran bilance stanja. Zanima nas delež kapitala, dolgov in PČR v strukturi vseh virov financiranja. Pomembni so pri dolgoročnih odločitvah o politiki financiranja podjetja. Zanimivi so za zunanje uporabnike (posojilodajalce), saj pokažejo tveganost, glede vračila glavnice in obresti, kot tudi za notranje uporabnike.

3.4.1.1 Stopnja Lastenškosti financiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kapital	636.128	649.051	7.786.973	8.221.701
Obveznost do virov sredstev	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Stopnja Lastenškosti financiranja (%)	22,01	13,88	52,78	44,21

Tabela 9: Stopnja Lastenškosti financiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik nam prikaže udeležbo kapitala v celotnih obveznostih do virov sredstev. Tako nam rezultat »1« pove, da so celotne obveznosti do virov sredstev sestavljene zgolj iz kapitala in rezultat »0«, da med obveznostmi do virov sredstev ni kapitala. Običajne vrednosti so med obema mejama. Nedvomno ni najbolje, če kazalnik zavzema eno od obeh skrajnih vrednosti. V primeru, da je »0« je podjetje financirano v celoti iz tujih virov in je poslovanje z njim tvegano. V primeru, da je njegova vrednost »1« pa podjetje ne uporablja tujih, praviloma cenejših virov. Postavlja se vprašanje gospodarnosti angažiranih virov.

Iz izračunanih kazalnikov je razvidno, da ima podjetje X d.o.o. v letu 2008 le 13,88% kapitala v vseh obveznostih do virov sredstev oz. da je s kapitalom financiranih samo 13,88% sredstev podjetja. Podjetje Y d.o.o. pa ima v letu 2008 več kapitala v vseh obveznostih do virov sredstev in sicer 44,21% oz. da je s kapitalom financiranih 44,21% sredstev podjetja.

3.4.1.2 Stopnja dolžniškosti financiranja

Stopnja se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznost do virov sredstev}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kratkoročne in dolgoročne obveznosti	2.254.481	4.028.736	6.770.782	9.332.846
Obveznost do virov sredstev	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež dolgov v financiranju (%)	77,99	86,12	45,89	50,18

Tabela 10: Delež dolgov v financiranju

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik prikazuje delež dolgov v celotnih obveznostih do virov sredstev. Po svoji vsebini nam pove, kolikšen del obveznosti do virov sredstev se nanaša na dolgove. Podobno, kot smo

navedli pri kapitalu, velja tudi tukaj. V primeru, da ima kazalec vrednost »1« je podjetje v celoti financirano iz dolgov in v primeru, da ima kazalnik vrednost »0« v celoti iz kapitala in drugih virov financiranja. Glede smiselnosti ene ali druge skrajnosti pa velja povedano pri kapitalu.

Podjetje X d.o.o. ima v letu 2008 kar 86,12 % dolgov v vseh obveznostih do virov sredstev oz. ima 86,12% sredstev financiranih s tujimi viri. Podjetje Y d.o.o. pa ima v letu 2008 le 50,18% dolgov v vseh obveznostih do virov sredstev oz. ima 50,18% sredstev financiranih s tujimi viri. Iz tega je razvidno, da se je podjetje X d.o.o. v večji meri financiralo s tujimi viri.

3.4.1.3 Stopnja dolgoročnosti financiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{vsota kapitala, dolgoročnih dolgov in dolgoročne rezervacije}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Σ kapital + dolgoročni dolgovi in kapital	1.452.370	1.989.676	10.289.072	10.155.723
Obveznost do virov sredstev	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Stopnja dolgoročnosti financiranja (%)	50,24	42,53	69,74	54,61

Tabela 11: Stopnja dolgoročnosti financiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik prikazuje delež trajnega in dolgoročnega financiranja v obveznostih do virov sredstev. Ti viri financiranja se na splošno opredeljujejo kot »kvalitetni« viri financiranja. Načeloma vplivajo na večjo varnost poslovanja. V primeru, da jih je preveč, se postavlja vprašanje gospodarnosti angažiranih virov sredstev in v primeru, da jih je premalo, pa je vprašanje tveganja poslovanja s takim podjetjem. Idealna velikost se razlikuje od primera do primera oz. od dejavnosti do dejavnosti.

V letu 2008 ima podjetje X d.o.o. 42,53 % sredstev financiranih z dolgoročnimi viri oz. v letu 2007 ima podjetje 50,24% sredstev financiranih z dolgoročnimi viri. V letu 2008 ima podjetje Y d.o.o. 54,61% sredstev financiranih z dolgoročnimi viri, v letu 2007 pa 69,74% sredstev

financiranih z dolgoročnimi viri. Iz tega je razvidno, da imata obe podjetji, podjetje X d.o.o. in Y d.o.o., polovico vseh virov dolgoročnih, polovico pa kratkoročnih, kar pomeni, da nobeno podjetje ni rizično podjetje.

3.4.1.4 Stopnja kratkoročnosti financiranja

Koeficient se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kratkoročni dolgovi} + \text{kratkoročne pasivne časovne razmejitve}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kratkoročni dolgovi in KPCR	1.438.239	2.688.111	4.464.864	8.441.344
Obveznost do virov sred.	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Stopnja kratkoročnosti financiranja (%)	49,76	57,47	30,26	45,39

Tabela 12: Stopnja kratkoročnosti financiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik prikazuje udeležbo kratkoročnih dolgov in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev. Kratkoročni viri sredstev so v pravilu nekvalitetni viri sredstev.

V letu 2008 ima podjetje X d.o.o. 57,47% vseh sredstev financiranih s kratkoročnimi obveznostmi do virov sredstev. Tudi v podjetju Y d.o.o. je v letu 2008 del sredstev financiranih s kratkoročnimi viri in sicer v višini 45,39%.

Z vidika rizičnosti sicer velja, da kratkoročni viri niso stabilni viri, saj jih je treba vrniti prej kot v enem letu. Vidimo pa, da je podjetje X d.o.o. bolj rizično podjetje, kot podjetje Y d.o.o., saj predstavljajo kratkoročni viri kar 57,47% vseh obveznosti.

3.4.1.5 Koefficient dolgovno – kapitalskega razmerja (finančni vzvod)

Kazalnik se izračuna po naslednjem obrazcu:

$$\frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Dolgovi	2.254.481	4.028.736	6.829.902	10.058.549
Kapital	636.128	649.051	7.786.973	8.221.701
Dolgovno kapitalska pokritost (%)	354%	621%	88%	122%

Tabela 13: Koefficient dolgovno – kapitalskega razmerja
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik se uporablja za oceno stopnje zadolženosti. Če ima vrednost 1 pomeni, da so dolgovi podjetja enaki kapitalu.

V obravnavanem primeru vidimo, da ima podjetje X d.o.o. v letu 2008 na 100 € kapitala 621 € dolga. Podjetje Y d.o.o. pa ima v letu 2008 na 100 € kapitala 122 € dolga, kar pomeni, da je bistveno manj zadolženo od podjetja X d.o.o.

3.4.1.6 Kapitalska pokritost stalnih sredstev

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kapital}}{\text{stalna sredstva}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kapital	636.128	649.051	7.786.973	8.221.701
Stalna sredstva	1.481.785	2.732.408	7.643.117	9.515.531
Kapitalska pokritost stalnih sredstev (%)	42,93	23,75	101,88	86,4

Tabela 14: Kapitalska pokritost stalnih sredstev
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Podjetje X d.o.o. nima v celoti stalnih sredstev financiranih s kapitalom oz. ima v letu 2007 43% stalnih sredstev financiranih s kapitalom, v letu 2008 pa le 24 %. Ker je vrednost manjša od 100, pomeni, da se del stalnih sredstev financira s tujimi viri.

Podjetje Y d.o.o. je imelo v letu 2008 financiranih 86,40% stalnih sredstev s kapitalom, v letu 2007 pa je imelo podjetje vsa stalna sredstva financirana s kapitalom, del kapitala pa je ostalo za preostalo financiranje drugih sredstev.

3.4.2 Kazalniki investiranja

Kazalnik investiranja prikazuje strukturo sredstev podjetja, deleže posamezne vrste sredstev v vseh sredstvih. Pomembni so za vodstvo podjetja, saj pomagajo pri odločanju o prihodnjih investicij in za analizo preteklih investicij.

3.4.2.1 Kazalnik osnovnosti investiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{osnovna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Stalna sredstva (NV)	1.481.785	2.732.408	7.643.117	9.515.531
Sredstva	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež stalnih sredstev (%)	51,26	58,41	51,8	51,17

Tabela 15: Stopnja osnovnosti financiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik prikazuje udeležbo neodpisane vrednosti osnovnih sredstev v sredstvih. Pri sredstvih je treba jemati povprečno stanje. Neodpisana vrednost osnovnih sredstev je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti osnovnih sredstev.

Delež stalnih sredstev nam pove, kolikšen odstotek imajo stalna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Na vrednost kazalnika vpliva: izbrana amortizacijska stopnja, odločitev o investiranju ali dezinvestiranju ter stopnja obračanja sredstev.

Podjetje X d.o.o. ima 58,41 % stalnih sredstev v vseh sredstvih. Delež se je povečal v primerjavi z letom 2007 za 7,15 odstotnih točk na račun investiranja v osnovna sredstva. Za banko je izračun tega kazalnika zanimiv, saj stalna sredstva predstavljajo zavarovanje za banko (možnost vpisa hipoteke).

Podjetje Y d.o.o. ima 51,17% stalnih sredstev v vseh sredstvih. Delež se je zmanjšal v primerjavi z letom 2007 za 0,63 odstotnih točk.

3.4.2.2 Stopnja obratnosti investiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{gibljava sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Gibljava sredstva	1.237.605	1.934.067	7.062.903	9.043.681
Sredstva	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež gibljivih sredstev (%)	42,81	41,35	47,87	48,63

Tabela 16: Stopnja obratnosti investiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Pri omenjenem kazalniku ima podjetje izreden vpliv na velikost izkazovanja vrednosti posameznih delov obratnih sredstev. Zaloge ima lahko vrednotene po polni Lasten ceni ali pa po zoženi ceni in podobno. Merjenje posameznih kategorij vpliva na vrednost kazalnika.

Koeficient nam pove, da ima podjetje X d.o.o. v letu 2008 med vsemi sredstvi 41,35 % gibljivih sredstev oz. v letu 2007 pa 42,81 %. Delež gibljivih sredstev se je v letu 2008, glede

na preteklo leto, zmanjšal za 1,46 odstotne točke, zaradi kratkoročnih finančnih naložb, ki so se zmanjšale iz 112.115 eur na 21.862 eur.

Koeficient nam za podjetje Y d.o.o. pove, da ima v letu 2008 podjetje 48,63% gibljivih sredstev oz. v letu 2007 pa 47,87%. Delež gibljivih sredstev se je v letu 2008, glede na preteklo leto, povečal za 0,76 odstotnih točk, na račun opredmetenih osnovnih sredstev. Povečanje kazalnika pomeni povečanje gibljivih sredstev, glede na proizvodnjo.

3.4.2.3 Stopnja finančnosti investiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{vsota dolgoročnih in kratkoročnih naložb}}{\text{sredstva}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Σ dolgoročnih in kratkoročnih naložb	184.575	97.680	1.795.946	1.744.318
Sredstva	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež finančnih naložb (%)	6,38	2,08	12,17	9,37

Tabela 17: Stopnja finančnosti investiranja
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Ta kazalnik prikazuje udeležbo finančnih naložb v sredstvih. Pri obravnavi sredstev se priporoča, da se upošteva povprečno stanje sredstev. V majhnih podjetjih običajno ta kazalnik nima visokih vrednosti, saj podjetja redko plasirajo sredstva v finančne naložbe.

Koeficient za podjetje X d.o.o. nam pove, da imamo v letu 2008 med vsemi sredstvi 2,08 % sredstev v podjetju, ki niso sodelovala pri ustvarjanju prihodkov iz poslovanja, ampak so sodelovala pri nastajanju prihodkov od financiranja, v letu 2007 pa je bilo teh sredstev za 6,38%.

Koeficient za podjetje Y d.o.o. pove, da imamo v letu 2008 med vsemi sredstvi 9,37 % sredstev v podjetju, ki niso sodelovala pri ustvarjanju prihodkov iz poslovanja, ampak so

sodelovala pri ustvarjanju prihodkov iz financiranja, v letu 2007 pa je bilo teh sredstev za 12,17%.

3.4.2.4 Stopnja dolgoročnosti investiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

*vsota osnovnih sredstev in dolgoročnih aktivnih časovnih razmejitev, naložbenih
nepremičnin, dolgoročnih finančnih naložb in dolgoročnih poslovnih terjatev*

sredstva

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Dolgoročna sredstva	1.639.601	2.732.408	7.643.117	9.515.531
Sredstva	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež dolgoročnih sredstev (%)	56,72	58,41	51,8	51,17

Tabela 18: Stopnja dolgoročnosti investiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz tabele je razvidno, da je delež dolgoročnih sredstev za podjetje X d.o.o. v letu 2008 večji kot v letu 2007. Povečal se je namreč iz 56,72% na 58,41%. Ali se je večanje nadaljevalo, ne morem vedeti, ker bi za to potrebovala še izračun deleža dolgoročnih sredstev za leto 2006 ali 2009. Ravno nasprotno pa se je dogajalo pri podjetju Y d.o.o. Delež dolgoročnih sredstev se je v letu 2008 zmanjšal glede na leto 2007 in sicer iz 51,80% na 51,17%.

3.4.2.5 Stopnja kratkoročnosti investiranja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

vsota kratkoročnih sredstev in kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev

sredstva

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Σ kratkoročna sredstva in kačR	1.251.008	1.945.379	7.110.819	9.081.526
Sredstva	2.890.609	4.677.787	14.753.936	18.597.057
Delež kratkoročnih sredstev (%)	43,28	41,59	48,2	48,83

Tabela 19: Kazalnik kratkoročnosti investiranja

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kazalnik nam pove udeležbo obratnih sredstev, kratkoročnih finančnih naložb in kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev v vseh sredstvih.

V letu 2008 ima podjetje X d.o.o. 41,59 % , v letu 2007 pa 43,28% kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih, kar pomeni, da so se kratkoročna sredstva absolutno gledano, glede na leto 2007, povečala za 55,51%, v strukturi sredstev pa so se zmanjšala za 1,69 odstotne točke. V letu 2008 ima podjetje Y d.o.o. 48,83% kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih, v letu 2007 pa 48,20%, kar pomeni, da so se omenjenemu podjetju kratkoročna sredstva v strukturi sredstev povečala za 0,63%.

3.4.3 Kazalnik plačilne sposobnosti

Plačilna sposobnost je sposobnost gospodarske družbe, da ob roku zapadlosti poravna svoje obveznosti in je tesno povezana z likvidnostjo sredstev, s katerimi razpolaga gospodarska družba. Temeljni pogoj za zagotavljanje plačilne sposobnosti gospodarske družbe in uspešnosti poslovanja je, da ima gospodarska družba primerno strukturo sredstev ter primerno dinamiko pretvarjanja teh sredstev iz ene oblike v drugo - iz nelikvidne oblike v likvidno in obratno (http://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd.asp, 20.08.2010).

Slabost teh kazalnikov je v tem, da se izračunavajo na podlagi statističnih podatkov oz. izražajo ekonomske kategorije na določen trenutek. Plačilna sposobnost je dinamično opredeljena kategorija, zato je koristno analiziranje plačilne sposobnosti podjetja dopolniti tudi s podatki iz izkaza denarnih tokov.

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{dolgoročne rezervacije}}{\text{dolgoročnih sredstev dolgoročna sredstva}}$$

Ta koeficient nam pove, koliko denarnih sredstev ima določen poslovni sistem na določen dan, glede na zapadle dolgove na isti dan. Koeficient je lahko enak ena, večji od ena ali manjši od ena. V prvem primeru je poslovni sistem na dan presoje plačilne sposobnosti v stanju poravnati vse svoje zapadle obveznosti. Če je koeficient večji od ena, ima tak poslovni sistem presežek denarnih sredstev, ki imajo na gospodarnost in donosnost poslovnega sistema neugoden učinek, zato pa predstavlja v denarju večjo varnost poslovanja poslovnega sistema. Če pa je koeficient manjši od ena pomeni, da ima poslovni sistem primanjkljaj denarnih sredstev, torej zapadlih dolgov ne more poravnati pravočasno v delu ali celoti. Tak poslovni sistem izgublja na ugledu in možno je, da se mu bodo zato pogoji gospodarjenja tudi na drugih področjih poslabšali (Melavc, 2003, str. 246).

3.4.3.1 Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kapital} + \text{dolgoročni dolgovi} + \text{dolgoročne rezervacije}}{\text{dolgoročnih sredstev dolgoročna sredstva}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kapital, dolgoročne rezervacije in obveznosti	1.452.370	1.989.676	10.289.072	10.155.723
Dolgoročna sredstva in zaloge	2.120.017	3.229.855	10.317.590	12.516,07
Koeficient dolgoročne pokritosti sredstev (%)	69%	62%	100%	81%

Tabela 20: Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Dolgoročno financiranje stalnih sredstev je razmerje med kapitalom (in dolgoročnimi obveznostmi) in stalnimi sredstvi podjetja. Ta kazalnik je osnova t. i. »zlatega bilančnega pravila«, ki pravi, da je podjetje finančno močno, če je stalno premoženje financirano z (Lastenm) kapitalom oz. če je ta kazalnik enak ali večji od 1.

V podjetju X d.o.o. je z dolgoročnimi obveznostmi do virov sredstev v letu 2007, kot so kapital, dolgoročne rezervacije in obveznosti, financiranih 69% dolgoročnih sredstev in zalog, 31% teh sredstev pa je financiranih s kratkoročnimi sredstvi. Pridobljeni podatki nam povedo, da podjetje dolgoročno ni likvidno.

Podjetje Y d.o.o. je v letu 2007 upoštevalo zlato bilančno pravilo, saj je imelo vsa dolgoročna sredstva in zaloge v celoti financirane z dolgoročnimi viri. V letu 2008 pa se je to razmerje poslabšalo in je podjetje imelo le še 81% dolgoročnih sredstev in normalnih zalog financiranih s kapitalom, dolgoročnimi rezervacijami in dolgoročnimi obveznostmi. Na podlagi pridobljenih podatkov iz tabele, je razvidno, da je bilo podjetje v letu 2007 še dolgoročno likvidno, v letu 2008 pa so se rezultati spremenili. Da je podjetje dolgoročno nelikvidno, ne bi ravno zatrjevala, saj se mi zdi, da si lahko ob primernih ukrepih zagotovijo dolgoročno likvidnost.

3.4.3.2 Koefficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kratkoročna sredstva	1.237.605	1.934.067	7.062.903	9.043.681
Kratkoročne obveznosti	1.438.239	2.688.111	4.405.744	7.715.631
Koefficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (%)	86%	72%	160%	117%

Tabela 21: Koefficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Kratkoročni koefficient prikazuje razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Največkrat se pričakuje, da je vrednost tega kazalnika večja od 2, vendar pa je v praksi optimalna vrednost odvisna od podjetja in od posebnosti dejavnosti, saj imamo v

določenih panogah več zalog in terjatev kot v drugih panogah. Pri tem pa ni nujno, da večja vrednost kazalnika pomeni, boljšo plačilno sposobnost, saj kazalnik vsebuje tudi nekatere manj likvidne oblike sredstev. Zato tudi ta kazalnik ni najbolj zanesljiv pri presojanju plačilne sposobnosti, temveč le pove, katere okoliščine bi lahko vplivale nanjo.

Iz tabele 21 je razvidno, da je vrednost kratkoročnega koeficienta za obe podjetji in obe poslovni leti pod optimalno vrednostjo 2. Podatki, ki so razvidni za podjetje X d.o.o., za obe poslovni leti, leto 2007 in 2008, niso najboljši, saj je razvidno, da ima podjetje likvidnostne težave, saj je vrednost padla pod 1. Za podjetje Y d.o.o. pa je iz tabele 21 razvidno, da nima nobenih likvidnostnih težav. Čeprav obe podjetji poslujeta v isti panogi, ima podjetje Y d.o.o. boljšo pokritost kratkoročnih sredstev z dolgoročnimi obveznostmi. .

3.4.3.3 Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{kratkoročna sredstva - zaloge}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Kratkoročna sredstva - zaloge	757.189	1.431.324	4.388.430	6.043.141
Kratkoročni obveznosti	1.438.239	2.688.111	4.405.744	7.715.631
Pospešeni koeficient (%)	53%	53%	100%	78%

Tabela 22: Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti oz. pospešeni koeficient predstavlja razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi, s to razliko, da pospešeni koeficient iz kratkoročnih sredstev izvzema zaloge in aktivne časovne razmejitev. V večini analiz se kot uspešen koeficient razume tisti, ki je večji od 1, vendar je njegova vrednost odvisna od panoge podjetja. Vrednost 1 nam pove, da je podjetje financiralo vse zaloge z dolgoročnimi viri. Če pa je vrednost nad 1, pa podjetje poleg zalog financira z dolgoročnimi viri tudi druga kratkoročna sredstva.

Iz tabele 22 je razvidno, da je podjetje X d.o.o. tako v letu 2007 kot tudi v letu 2008 imelo koeficient pod priporočljivo vrednostjo 1, kar pomeni, da je podjetje v obeh letih financiralo 47% dolgoročnih sredstev s kratkoročnimi viri. V letu 2007 je podjetje Y d.o.o. z dolgoročnimi viri financiralo tudi del kratkoročnih sredstev, kar je z vidika plačilne sposobnosti za podjetje bolj ugodno. V letu 2008 pa je omenjeno podjetje 22% dolgoročnih sredstev financiralo s kratkoročnimi viri.

3.4.3.4 Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Postavka iz BS/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Likvidna sredstva	128.020	30.833	714.520	314.105
Kratkoročne obveznosti	1.438.239	2.688.111	4.405.744	7.715.631
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (%)	8,90%	1,14%	16,21%	4,07%

Tabela 23: Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti
Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Hitri koeficient je, po mnenju mnogih avtorjev, najboljši kazalnik kratkoročne plačilne sposobnosti, saj meri sposobnost podjetja, da bo poravnalo svoje kratkoročne obveznosti z najbolj likvidnimi sredstvi (denar in kratkoročne finančne naložbe). Praviloma naj bi bila vrednost tega koeficienta več kot 1. Vrednost, nižja od 1, poleg težev z likvidnostjo, pomeni tudi to, da kratkoročni dolgovi zapadejo v plačilo šele potem, ko bo podjetje pridobilo dodatna likvidna sredstva.

Vrednost hitrega kazalnika za obe podjetji je bila tako za leto 2007 kot tudi za leto 2008 krepko pod priporočljivo mejo 1. Vrednost je bila najnižja leta 2008 v podjetju X d.o.o. Nizka pokritost kratkoročnih obveznosti z likvidnimi sredstvi lahko pomeni težave pri zagotavljanju

kratkoročne plačilne sposobnosti. Razlog za tako nizko vrednost hitrega koeficienta je v tem, da tukaj ne upoštevamo zalog in terjatev.

Prav tako se je vrednost hitrega kazalnika zelo zmanjšala tudi v podjetju Y d.o.o., kajti koeficient znaša le 4,07% oz. 0,04. Tudi v podjetju Y d.o.o. je lahko za nizko pokritost krivo to, da se niso upoštevale zaloge in terjatve ali pa da je podjetje svoja najlikvidnejša sredstva donosneje naložilo.

3.4.4 Kazalnik donosnosti

Dobiček je za vsako podjetje pomemben, saj je to cilj delovanja vsakega podjetja, hkrati pa le-ta omogoča širjenje podjetja. Dobiček je pomembno merilo zdravega poslovanja, zato je pomembno tudi načrtovanje dobička. Začne se z določitvijo obdobja, ki je lahko četrto leto, pol leta, eno leto ali pet let. Uresničitev načrtovanega dobička je bolj verjetna za krajše obdobje, kot za daljše.

Donosnost (rentabilnost) je gotovo najbolj sintetični kazalnik uspešnosti delovanja, v načelu gre za pojasnjevanje, kar je bilo doseženo z določenim vložkom, ki se pojavlja v imenovalcu kazalnika (Turk in drugi, 2001, str. 625).

3.4.4.1 Kazalnik čiste donosnosti prihodkov iz prodaje

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki od prodaje}}$$

Postavka iz BPI/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Čisti dobiček	58.022	174.021	1.508.295	1.840.084
Čisti prihodki od prodaje	4.040.171	4.956.650	31.230.693	34.523.703
Čista donosnost prihodkov od prodaje (%)	1,44	3,51	4,83	5,33

Tabela 24: Čista donosnost prihodkov od prodaje

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz kazalnika je razvidno, da je podjetje X d.o.o. v letu 2008 doseglo 3,51 € dobička na 100 € ustvarjenih prihodkov od prodaje, v letu 2007 pa 1,44 € dobička na 100 € prihodkov od prodaje. Medtem, ko je podjetje Y d.o.o. poslovalo boljše, saj je v letu 2007 ustvarilo 4,83 € dobička na 100 € ustvarjenih prihodkov od prodaje, v letu 2008 pa 5,33 € dobička na 100 € ustvarjenih prihodkov od prodaje.

3.4.4.2 Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev

Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (ROA) je kazalnik, ki kaže koliko čistega dobička oz. izgube, je podjetje ustvarilo na vsakih 100 € obstoječih sredstev ne glede na to, kako so financirana.

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{čisti poslovni izid} + \text{obresti}}{\text{celotna povprečna sredstva}}$$

Postavka iz BPI/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Čisti poslovni izid + obresti	51.411	150.464	1.509.833	1.684.405
Celotna povprečna sredstva	2.505.630	3.784.198	16.675.496	14.898.659
Čista dobičkonosnost sredstev (%)	2,05	3,98	9,05	11,31

Tabela 25: Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

V letu 2008 se je tako pri podjetju X d.o.o. kot pri podjetju Y d.o.o. povečal dobiček glede na leto 2007. Iz izračunov je razvidno, da ima podjetje X d.o.o. bistveno nižjo dobičkonosnost kot podjetje Y d.o.o., saj je na 100 € sredstev v letu 2008 ustvarilo 3,98 € čistega dobička, ne glede na to, kako so se sredstva financirala, medtem, ko je podjetje Y d.o.o. v istem letu ustvarilo kar 11,31 € čistega dobička na 100 € vloženih sredstev. Dejstvo je, da so osnovna sredstva v podjetju X d.o.o. premalo izkoriščena, zato bi podjetje moralo razmišljati o

povečanem obsegu dela (dvoizmensko delo), tako bi z novimi sredstvi, ki jih imajo na razpolago, ustvarili več dobička in s tem povečali prodajo svojih izdelkov kot tudi storitev.

3.4.4.3 Koeficient čiste donosnosti kapitala

Koeficient čiste donosnosti kapitala (ROE) je kazalnik, ki je s stališča Lastenkov podjetja najpomembnejši. Je eden najpomembnejših in najpogosteje uporabljenih kazalnikov poslovne uspešnosti. Kazalnik pojasnjuje, kako uspešno upravlja poslovodstvo s premoženjem. Če je vrednost kazalnika čim višja, bolj je poslovanje podjetja uspešno, lahko pa se ustvarja višja vrednost tega kazalnika - tudi na račun velikega zadolževanja gospodarske družbe.

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečni Lastenški kapital}}$$

Postavka iz BPI/leto	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Čisti dobiček	14.112	49.423	1.344.559	1.438.150
Povprečni Lastenški kapital	636.128	649.051	7.786.973	8.221.701
Čista dobičkonosnost kapitala (%)	2,22	7,61	17,27	17,49

Tabela 26: Čista dobičkonosnost kapitala

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Podjetje X d.o.o. je v letu 2008 ustvaril na 100 € vloženega kapitala 7,61 € čistega dobička. Ustvarjeni čisti dobiček v poslovnem letu podjetja predstavlja 7,61% kapitala. V podjetju Y d.o.o. pa so medtem v letu 2008 na 100 € kapitala ustvarili 17,49 € čistega dobička. Ustvarjeni dobiček v poslovnem letu 2008 predstavlja 17,49% kapitala.

3.4.5 Kazalnik obračanja

Kazalniki obračanja kažejo hitrost obračanja oz. čas vezave posameznih vrst sredstev. Na podlagi teh kazalnikov dobimo jasen odgovor, ali je posamezna postavka v bilanci stanja pravšnja ali je prevelika oz. premajhna, glede na trenutno in predvideno raven poslovanja. Hitrejši obrat sredstev pomeni krajši čas vezave sredstev v podjetju. Vrednosti teh kazalnikov

kažejo sposobnost vodstva podjetja, da učinkovito posluje s sredstvi. Zato so vrednosti teh kazalnikov pomembne za Lastenke podjetja in posojilodajalce (Benedik, 2003, str. 64).

Na splošno za kazalnike obračanja velja, da višji kot so, učinkovitejše je poslovanje podjetja, ker je potrebnih razmeroma manj sredstev za določeno raven poslovanja (Duhovnik, 2003, str. 249).

3.4.5.1 Koeficient obračanja zalog

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{prihodki od prodaje}}{\text{povprečna zaloga}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Prihodki od prodaje	4.040.171	4.956.650	30.671.324	33.721.409
Povprečne zaloge	341.066	488.932	2.852.858	2.839.278
Koeficient obračanja zalog (%)	11,85	10,14	10,75	11,88

Tabela 27: Koeficient obračanja zalog

Vir: Letno poročilo izbranega podjetja za leto 2007 in 2008; GVIN, 2010

Iz tabele 27 je razvidno, da so se v letu 2007 pri podjetju X d.o.o. zaloge obrnile kar 12-krat, v letu 2008 pa le 10-krat. Medtem so se zaloge pri podjetju Y d.o.o. v letu 2007 obrnile 10-krat, v letu 2008 pa 12-krat.

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Število dni v letu	365	365	365	365
Kazalnik obračanja zalog	11,85	10,14	10,75	11,88
Dnevi vezave zalog	30,8	36	33,95	30,72

Tabela 28: Izračun in vrednost dni vezave zalog

Vir: Lasten

Iz tabele 28 je razvidno, da je pri podjetju X d.o.o. v letu 2007 moralo preteči 31 dni, v letu 2008 pa 36 dni, od trenutka, ko so bile zaloge nabavljene in skladiščene, do trenutka, ko so se

le-te predale v proizvodnjo. Pri podjetju Y d.o.o. pa je moralo preteči 34 dni, v letu pa 31 dni, da so zaloge prešle v proizvodnjo.

3.4.5.2 Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{prejemki od kupcev}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Prihodki od prodaje	4.040.171	4.956.650	30.671.324	33.721.409
Povprečno stanje terjatev do kupcev	501.854	1.014.830	3.370.567	4.507.046
Kazalnik obračanja terjatev	8,05	4,88	9,1	7,48

Tabela 29: Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Vir: Lasten

Kazalnik obračanja terjatev do kupcev je pokazatelj, ki kaže razmerje med prihodki in povprečnim stanjem terjatev v določenem obdobju in je hkrati mera konkurenčnosti podjetja pri upravljanju s plačili kupcev. Enako kot pri zalogah, je tudi tukaj boljša večja vrednost kazalnika.

Iz tabele 29 je razvidno, da so se v letu 2007 pri podjetju X d.o.o. terjatve do kupcev obrnile 8-krat, v letu 2008 pa le 5-krat. Medtem pa so se v podjetju Y d.o.o. terjatve do kupcev v letu 2007 obrnile 9-krat, v letu 2008 pa 7-krat.

Koeficient povprečne dobe vezave terjatev do kupcev

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{povprečno število dni v letu}}{\text{koeficient obračanja terjatev do kupcev}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Povprečno število dni v letu	365	365	365	365
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	8,05	4,88	9,1	7,48
Kazalnik obračanja zalog	45	75	40	49

Tabela 30: Povprečna doba vezave terjatev do kupcev

Vir: Lasten

Iz tabele 30 je razvidno, da je povprečni plačilni rok, v katerem so kupci poravnali svoje obveznosti do podjetja X d.o.o. v letu 2007 znašal 45 dni, v letu 2008 pa se je plačilni rok bistveno podaljšal in je znašal 75 dni. Do kasnejšega plačila je prihajalo, zaradi nelikvidnosti pri ostalih podjetjih kot tudi zaradi reklamacij, ki so jih imeli kupci.

V podjetju Y d.o.o. je bil povprečni plačilni indeks v letu 2007 malenkost boljši, saj so kupci svoje obveznosti poravnali, gledano v povprečju, v 40 dneh. Povprečni plačilni rok se je v letu 2008 glede na leto 2007 malo podaljšal, saj se je iz 40 dni povzpел na 49 dni. Razlog temu je poslovanje z gradbenimi podjetji, ki so svoje obveznosti poravnala po končanih in zaključenih storitvah oz. s primopredajnim zapisnikom.

3.4.5.3 Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{stroški materiala in storitev}}{\text{povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Stroški materiala in storitev	3.117.531	4.156.043	23.458.835	25.841.200
Povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev	1.187.032	1.400.232	3.632.634	3.859.750
Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev	2,63	2,97	6,46	6,69

Tabela 31: Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev

Vir: Lasten

Podjetje X d.o.o.

- leto 2007: $365/2,63=139$ dni

- leto 2008: $365/2,97=123$ dni

Podjetje Y d.o.o.

- leto 2007: $365/6,46= 57$ dni
- leto 2008: $365/6,69= 55$ dni

Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev nam pove povprečen plačilni rok podjetja do svojih dobaviteljev in je zanimiv predvsem v primerjavi s koeficientom obračanja terjatev do kupcev. Smiselno bi bilo, da bi bil plačilni rok do kupcev približno izravnal s plačilnim rokom obveznosti do dobaviteljev.

Obveznosti do dobaviteljev so se v poslovnem letu 2007 pri podjetju X d.o.o. obrnile 2,63 krat na leto in en obrat je trajal 139 dni, kar pomeni da je minilo 139 dni od trenutka, ko je podjetje X d.o.o. prejelo račun od dobavitelja do trenutka, ko je podjetje račun plačalo. V letu 2008 pa so se obveznosti do dobaviteljev obrnile 2,97 krat in en obrat je trajal 123 dni. V podjetju Y d.o.o. so se obveznosti do dobaviteljev v poslovnem letu 2007 obrnile 6,46 krat in en obrat je trajal 57 dni, kar pomeni, da je minilo 57 dni od trenutka, ko je podjetje Y d.o.o. prejelo račun od dobavitelja, do trenutka, ko je podjetje račun plačalo. V letu 2008 pa so se obveznosti do dobaviteljev obrnile 6,69 krat in en obrat je trajal 55 dni.

3.4.6 Kazalnik gospodarnosti

Temeljni kazalniki gospodarnosti s tehnično tehnološkega vidika kažejo na učinkovitost uporabe sredstev, s širšega gospodarskega vidika pa na njihovo uspešnost porabe. Kazalniki so pomembni predvsem pri presojanju kvalitete poslovanja. Kazalnik gospodarnosti nam pove, kako smo gospodarili v določenem obdobju. Čim večja je vrednost kazalnika, tem uspešnejše je podjetje.

3.4.6.1 Koeficient gospodarnosti poslovanja

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Poslovni prihodki	4.058.149	5.528.596	30.839.126	33.870.883
Poslovni odhodki	4.222.869	5.354.575	29.162.905	32.111.422
Koeficient gospodarjenja poslovanja	0,96	1,03	1,06	1,05

Tabela 32: Koeficient gospodarnosti poslovanja

Vir: Lasten

Kazalnik prikazuje razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. V primeru, da so prihodki večji od odhodkov ima vrednost večjo od »1« in v primeru, da so odhodki večji od prihodkov vrednost manjšo od »1«. Dobro so vrednosti nad »1«. Kazalnik lahko izračunamo tudi kot: prihodki od poslovanja ± sprememba vrednosti zalog proizvodov stroški poslovanja.

Kot je razbrati iz tabele 32, je vrednost kazalnika v letu 2008 pri podjetju X d.o.o. večja od 1 kar pomeni, da je podjetje zaslužio dovolj, da je pokrilo stroške poslovanja, medtem ko je v letu 2007 ustvarilo izgubo iz poslovanja. Podjetje je na 100 € poslovnih odhodkov ustvarilo le 96 € poslovnih prihodkov in tako ustvarilo 4 € izgube iz poslovanja.

Podjetje Y d.o.o. je imelo v obeh poslovnih letih vrednost večjo kot 1, kar pomeni, da je podjetje v obeh letih zaslužio dovolj, da je pokrilo stroške poslovanja in na 100 € poslovnih odhodkov v letu 2007 ustvarilo 6 € dobička oz. 5 € dobička v letu 2008.

3.4.6.2 Koeficient celotne gospodarnosti

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

$$\frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$$

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Prihodki	4.299.239	5.551.148	31.230.693	34.523.703
Odhodki	4.275.493	5.490.572	29.398.155	32.454.358
Koeficient celotne gospodarnosti	1,01	1,01	1,06	1,06

Tabela 33: Koeficient celotne gospodarnosti

Vir: Lasten

Razmerje med prihodki in odhodki je eden temeljnih kazalnikov. Pove nam koliko prihodkov smo ustvarili z enoto odhodkov. V primeru, da je rezultat večji od »1« pomeni, da smo ustvarili več prihodkov kot odhodkov in obratno. Dobro so vrednosti nad »1«.

Že hiter pregled na kazalnike celotne gospodarnosti pri obeh podjetjih nam pove, da je podjetje Y d.o.o. poslovalo uspešnejše kot podjetje X d.o.o. Prihodki so presegli odhodke, zaradi česar je koeficient gospodarnosti večji od »1« v obeh opazovanih letih v podjetju X d.o.o. in v podjetju Y d.o.o. Podjetje je poslovno uspešno, če je vrednost tega kazalnika večja od »1«, kar pomeni, da je na 100 € skupnih odhodkov dosegla več kot 100 € skupnih prihodkov in izkazuje dobiček.

3.4.7 Kazalnik produktivnosti in dohodkovnosti

S produktivnostjo merimo razmerje med količinsko izraženimi učinki in količinami prvin poslovnega procesa, ki so bile uporabljene. Kot prvine poslovnega procesa najpogosteje upoštevamo le en variabilni input, to je delo (število ur, število zaposlenih, ipd.). Večji kot je kazalnik produktivnosti, bolj učinkovito so izkoriščene prvine poslovnega procesa, torej variabilni input.

Med kazalnike, ki izražajo uspešnost poslovanja, spadajo tudi kazalniki dohodkovnosti. Z njimi pokažemo, kako uspešni so bili zaposleni delavci, ki so bili vključeni v proizvodni proces, tako za podjetje kot osebno. Za te kazalnike je značilno, da imajo v imenovalcu dohodek ali povprečno število zaposlenih (Benedik, 2003, str. 49).

3.4.7.1 Koeficient prihodkov na zaposlenega

Kazalnik se izračuna po obrazcu:

skupni prihodki

povprečno število zaposlenih

	Podjetje X d.o.o.		Podjetje Y d.o.o.	
	2007	2008	2007	2008
Skupni prihodki	4.299.239	5.551.148	31.230.693	34.523.703
Povprečno število zaposlenih	60,38	53,16	256	246
Prihodki na zaposlenega	71.203	104.423	121.995	140.340

Tabela 34: Koefficient prihodkov na zaposlenega

Vir: Lasten

Iz tabele 34 je razvidno, da je podjetje Y d.o.o. ustvarilo večji znesek skupnih prihodkov oz. čistega dobička na zaposlenega, kot podjetje X d.o.o. Pri podjetju X d.o.o. se je stanje znatno izboljšalo v letu 2008, saj je podjetje za svoje zaposlene pripravilo prodajni tečaj, kjer so svoja znanja nadgradili, spoznali nove prodajne veščine in s tem svojim kupcem pomagali pri izbiri oz. zadovoljitvi njihovih želja.

4 ZAKLJUČEK

Cilj vsakega podjetja je uspešno poslovanje, zadovoljstvo zaposlenih in prepoznavnost na trgu. Okolje, v katerem podjetja danes poslujejo, se hitro spreminjajo in so vedno bolj konkurenčna na trgu. Podjetja se znajdejo pred različnimi izzivi, kateri zahtevajo hitre akcije in ravno te morajo zagotoviti uspešnost poslovanja in seveda, dolgoročni obstoj podjetja.

V prvem delu diplomske naloge sem kot osnovno vodilo uporabila Slovenske računovodske standarde. Na kratko sem opisala probleme podjetja X d.o.o. in kazalnike primerno razvrstila v skupine, te pa sem tudi na kratko opisala in jih v nadaljevanju diplomske naloge, na podlagi pridobljenih podatkov, izračunala ter obrazložila.

V drugem delu diplomske naloge sem pripravila vodoravno in navpično bilanco stanja, iz katerih sem pridobila zanimive informacije, saj sem primerjala obe podjetji. Njuni rezultati so se med seboj zelo razlikovali, kajti eno podjetje izmed obeh opisanih podjetij, posluje uspešneje.

Iz vodoravne analize podjetja X d.o.o. je razvidno, da so se celotna sredstva v letu 2008 glede na leto 2007 povečala za 61,8%, medtem ko so se v podjetju Y d.o.o. povečala le za 12,6%. Največji delež obveznosti do virov sredstev v podjetju X d.o.o. predstavljajo finančne in poslovne obveznosti, ki so se v letu 2008 povečale za kar 78,7%. Obveznosti do virov sredstev v podjetju Y d.o.o. so se zelo povečale, predvsem dolgoročne rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve in sicer kar za 131,1%.

Pri navpični bilanci stanja se je v podjetju X d.o.o. v letu 2008 na strani sredstev povečal delež opredmetenih osnovnih sredstev, in sicer za 8,1%, na strani obveznosti pa delež finančnih in poslovnih obveznosti, zmanjšal pa se je preneseni čisti dobiček. Na strani sredstev v podjetju Y d.o.o. so se za 0,6% zmanjšala stalna sredstva, na strani obveznosti se je povečal delež finančnih in poslovnih obveznosti ter pasivnih časovnih razmejitev, zmanjšal pa se je osnovni kapital.

Glede na primerjavo presekov bilance stanja obeh podjetij vidimo, da ima podjetje Y d.o.o. boljšo oz. ugodnejšo razmerje med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev, saj nam struktura obveznosti do virov sredstev pove s čim so financirana sredstva podjetja.

Kot sem omenila že prej, sem se v drugem delu diplomske naloge dotaknila tudi vseh računovodskih kazalnikov in pridobila naslednje podatke:

Kazalniki financiranja

Izračunana stopnja Lastenškosti financiranja v podjetju X d.o.o. ima v letu 2008 le 13,88% kapitala v vseh obveznostih do virov sredstev, podjetje Y d.o.o. pa 44,21%. Stopnja dolžniškosti financiranja v podjetju X d.o.o. v letu 2008 znaša kar 86,12% dolgov v vseh obveznosti do virov sredstev, v podjetju Y d.o.o. pa 50,18%. Stopnja dolgoročnosti financiranja v letu 2008 v podjetju X d.o.o. znaša oz. je delež sredstev financiranih z dolgoročnimi sredstvi financiranih 42,53%, medtem ko je v podjetju Y d.o.o. financiranih 54,61%. Stopnja kratkoročnosti financiranja prikazuje udeležbo kratkoročnih dolgov in kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev v obveznostih do virov sredstev, ki v letu 2008 v podjetju X d.o.o. znaša 57,47%, v podjetju Y d.o.o. pa v višini 45,39%. Iz tega je razvidno, da je podjetje X d.o.o. bolj rizično podjetje. Koeficient dolgovno kapitalskega razmerja se uporablja za oceno stopnje zadolženosti in v našem primeru je podjetje Y d.o.o. v obeh letih bistveno manj zadolženo od podjetja X d.o.o. Kapitalska pokritost stalnih sredstev nam za podjetje X d.o.o. pove, da se del stalnih sredstev v obeh letih financira s tujimi viri, podjetje Y d.o.o. pa je v letu 2007 vsa stalna sredstva financiralo s svojim kapitalom, v letu 2008 pa je imelo del sredstev financiranih s tujim kapitalom.

Kazalniki investiranja

Kazalnik osnovnosti investiranja se je v podjetju X d.o.o. v letu 2008 glede na leto 2007 povečal za 7,15 odstotnih točk, v podjetju Y d.o.o. pa le za 0,63 odstotnih točk. Stopnja obratnosti investiranja oz. deleže gibljevih sredstev se je pri podjetju X d.o.o. v letu 2008 zmanjšal za 1,46 odstotne točke, v podjetju Y d.o.o. pa se je povečal za 0,76 odstotnih točk. Stopnja finančnosti investiranja v podjetju X d.o.o. znaša v letu 2008 2,08% sredstev v podjetju, kar je manj glede na leto 2007. Koeficient podjetja Y d.o.o. se je glede na leto 2007 prav tako zmanjšal in je znašala 9,37%. Stopnja dolgoročnosti investiranja oz. delež je v letu 2008 za podjetje X d.o.o. znašal 1,69% več, kot v letu 2007; pri podjetju Y d.o.o. pa se je zmanjšal za 0,63%. Stopnja kratkoročnosti financiranja nam pove, da so se v podjetju X d.o.o.

kratkoročna sredstva glede na leto 2007 povečala za 1,69%, v podjetju Y d.o.o. pa zmanjšala za 0,63%.

Kazalnik plačilne sposobnosti

Iz koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je razvidno, da podjetju X d.o.o. dolgoročno ni likvidno, medtem ko je podjetje Y d.o.o. upoštevalo zlatobilančno pravilo, a se je razmerje v letu 2008 malenkost poslabšalo. Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti nam pove, da sta obe podjetji pod optimalno vrednostjo – podjetje X d.o.o. ima v obeh letih likvidnostne težave, podjetje Y d.o.o. pa teh težav nima. Koeficient pospešene pokritosti kratkoročne obveznosti nam pove, da je podjetje X d.o.o. v obeh letih dolgoročna sredstva financiralo s kratkoročnimi viri, podjetje Y d.o.o. pa je lahko z dolgoročnimi viri financiralo tudi del likvidnih sredstev. Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti je imel v podjetju X d.o.o. v opazovanih letih, težave pri zagotavljanju kratkoročne plačilne sposobnosti. Prav tako se je vrednost hitrega kazalnika zelo zmanjšala tudi v podjetju Y d.o.o., kajti koeficient znaša le 4,07% oz. 0,04.

Kazalnik donosnosti

Kazalnik čiste donosnosti prihodkov iz prodaje nam pove, da sta obe podjetji poslovali z dobičkom, vendar je podjetje Y d.o.o. poslovalo bolje. Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev pokaže, da se je v obeh primerjanih podjetjih konec leta zaključil z dobičkom, spet je bilo uspešnejše podjetje Y d.o.o. Koeficient čiste donosnosti kapitala nam prikaže, da je bilo podjetje Y d.o.o. uspešnejše od podjetja X d.o.o. saj je ustvarilo na 100 denarnih enot več čistega dobička.

Kazalniki obračanja

Koeficient obračanja zalog nam prikaže, da so se zaloge v podjetju X d.o.o. v letu 2008 manjkrat obrnile, medtem ko so se v podjetju Y d.o.o. v letu 2008 obrnile večkrat. Koeficient obračanja terjatev do kupcev se je v podjetju X d.o.o. glede na leto 2007 zmanjšal za 3-krat, v podjetju Y d.o.o. pa za 2-krat. Koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev je bil pri podjetju X d.o.o. v obeh letih daljši od 120 dni – v letu 2007 je bil 139 dni, v letu 2008 pa 123 dni, kar pomeni, da so se obveznosti do dobaviteljev zmanjšale, glede na leto 2007. Pri podjetju Y d.o.o. pa so se obveznosti do dobaviteljev zmanjšale glede na leto 2007 in sicer iz 57 dni na 55 dni.

Kazalnik gospodarnosti

Koeficient gospodarnosti poslovanja je v letu 2008 v podjetju X d.o.o. pokrila vse stroške poslovanja, v letu 2007 pa je ustvarilo izgubo. Podjetje Y d.o.o. pa je glede na leto podjetja X d.o.o. poslovalo uspešneje, saj je v obeh poslovnih letih pokrilo vse stroške poslovanja. Že hiter pregled kazalnika celotne gospodarnosti pri obeh podjetjih nam pove, da je podjetje Y d.o.o. poslovalo uspešnejše kot podjetje X d.o.o.

Kazalnik produktivnosti in dohodkovnosti

Koeficient prihodkov na zaposlenega pove, da je podjetje Y d.o.o. ustvarilo večji znesek skupnih prihodkov oz. čistega dobička na zaposlenega, kot podjetje X d.o.o.

Vsi podatki, pridobljeni na podlagi primerjalnih tabel iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida, kažejo na to, da je podjetje Y d.o.o. v vseh pogledih uspešnejše v svojem poslovanju kot je podjetje X d.o.o.

Če se ozrem v zgodovino podjetja X d.o.o., le-ta kaže, da so uspešnost podjetja ustvarjale generacije, da so si ustvarili ime, blagovno znamko in se utrdili na trgu. Menim, da sedanja generacija Lastenkov podjetja ne bo žela sadov sredstev, ki so jih vložili v podjetje, pač pa bodo donose novih proizvodnih hal žele naslednje generacije sedanjih Lastenkov, saj jim ne bo treba vlagati toliko sredstev, kot so jih sedanji Lastenki, v postavljanje proizvodnih hal in tehnologije, ampak bodo obstoječe le nadgrajevali in obnavljali.

5 LITERATURA IN VIRI

5.1 Literatura

1. Benedik, B.: *Ugotavljanje uspešnosti podjetij z računovodskimi in finančnimi kazalniki*; Ekonomsko fakulteta Ljubljana, Ljubljana, 2003.
2. Čokelc, S.: *Bilanciranje premoženja in kapitala poslovno-izidi, finančni in denarni tokovi*, Ljubljana, 1996.
3. Duhovnik, M.: *Obračunski in denarni tokovi kot podlaga za ugotavljanje uspešnosti*, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenija, Ljubljana, 2003.
4. Filipič, D. in ostali: *Osnove financ*, Ekonomsko-poslovna fakulteta Maribor, Maribor, 1998.
5. Kavčič, S.: *Podrobnejše predstavitev osnutkov SRS 20 - za računovodsko predračunavanje in računovodski predračuni, SRS 23 – Računovodsko obračunavanje in računovodski obračuni, SRS 29 – Računovodsko proučevanje (računovodska analiziranja)*, Zbornik referatov 4. Letne konference preizkušenih računovodij, Slovenski inštitut za revizijo, Otočec, 2001.
6. Kolenc, T.: *Analiza bilanc in revizije*, skripta Academia, Maribor, 2008.
7. Koletnik, F.: *Analiziranje računovodskih izkazov (bilanc)*, Maribor 1997.
8. Kokotec Novak, M.: *Računovodsko spremljanje dnevne plačilne sposobnosti*, Zveza društev računovodskih in finančnih delavcev Slovenije, Ljubljana, 1987.
9. Mramor, D.: *Sodobna finančna analiza podjetja*, Zbornik referatov 31. Simpozija o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in revizije, Zveza ekonomistov Slovenije, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana, 1999.
10. Odar, M.: *Poročanje zunanjim uporabnikom računovodskih informacij za leto 2001*, IKS 29, Ljubljana, 2001.
11. Pučko, D.: *Analiza poslovanja*, Ekonomska fakulteta v Ljubljani, Ljubljana, 2006.
12. Robnik, L.: *Poslovne finance*, Zveza ljudskih univerz, Ljubljana, 1996.
13. Turk, I.: *Uvod v računovodstvo*, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana, 2004.
14. Zadravec R., *Zaključni račun po novem*, Ljubljana, 2003.

5.2 *Viri*

1. http://www.pavliha.org/boniteta_kazalniki.htm; 15.08.2010
2. <http://www.find-info.si>, objavljeno 17.04.2009
3. <http://www.find-info.si>, objavljeno 20.4.2009
4. http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/koren_5958.pdf, 22.02.2010
5. <http://www.cek.ef.uni-lj.si/magister/koren2832.pdf>, 24.02.2010
6. <http://old.epf.uni-mb.si/ediplome/pdfs/kmetec-petra.pdf>, 15.03.2010
7. www.gvin.com; 20.08.2010
8. <http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=631>, 16.08.2010
9. <http://eudavki.si/index.php?S=1&Folder0285>, 16.08.2010